

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 12 yanvar 2017-ci il Cümə axşamı № 6 (6620) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

**Yeniyetmə
18 yaşlı gənci
siqaret
üstündə
bığaqlayıb
oldürdü**

yazısı sah.14-də

Gündəm

**Azərbaycan prezidentindən işgalçiya
“ağlı ol” xəbərdarlığı**

Dövlət başçısı Ermənistən rəhbərliyinə “ağa”sinın kölgəsində gizlənməkə xilas ola bilməyəcəyi mesajını verdi

yazısı sah.11-də

**SOCAR rəsmisi qaz xəttindəki 3-cü
partlayışdan danışdı**

yazısı sah.7-də

**Azərbaycanda hər il
təxminən 1700 körpə ölü**

yazısı sah.2-də

**Ermənilər əleyhinə kitabı
Rusiyada düşmənlərimizin
xeyrinə təhrif edilir**

yazısı sah.15-də

**Hökumət qarlı-çögünlu havaya
hazırırmı -rəsmi rəylər**

yazısı sah.3-də

**Xalid Əhədov Beynəlxalq Bankı
dirçəldə biləcəkmi...**

yazısı sah.4-də

Neft Fonduñun büdcəsi təsdiqləndi

yazısı sah.5-də

**Bank sistemi iqtisadiyyatımıza
necə zərbə vurdu...**

yazısı sah.3-də

**Deputat Astan Şahverdiyevin
ələ keçirdiyi torpağın sahibi
“Yeni Müsavat”a danışdı**

yazısı sah.6-də

**Ankara-Vaşinqton münasibətləri
daha da gərginləşə bilər**

yazısı sah.9-də

**Flora Kərimova ilə Zeynəb
Xanlarova arasında yeni
qalmaqla başladı**

yazısı sah.13-də

Düşmənin son sərhəd təxribatı arxasında daha bir motiv

**IRƏVANIN RUSİYA VƏ TÜRKİYƏNİ TOQQUSDURMAQ
PLANI - HƏDƏFDƏ HƏM DƏ BAKIDIR...**

Qarabağ konfliktinin həllində Türkiye-Rusya amili önə çıxır; rusiyali ekspert: “Nizamlamanın əsas iştirakçıları Moskva və Ankara olacaq, Ermənistən əraziləri geri qaytarmaq zorunda qalacaq”; işgalçi ölkə iki paytaxtın yaxınlaşmasına görə əndişədə...

Manatlı qorumaq planı işe düşür

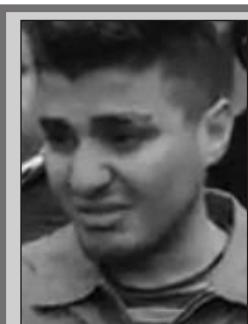
**Dövlət Neft Fondu Mərkəzi Banka 7,5 milyard
manatadək transfer edəcək**

yazısı sah.4-də

Zahid Oruc:
**“Prezident
ölkədəki bütün
vəzivətə
hakimdır,
reallıqları
yaxşı bilir”**

yazısı sah.5-də

**Mehman Hüseynov
məhkəmədə
başına gələnlərdən
danışdı - DİN
yalanladı**

yazısı sah.3-də

**Elman
Rüstəmovdan
bankırlarə “tam
üzən məzənnə”
tapşırığı**

yazısı sah.2-də

12 yanvar 2017

Xəber verdiyimiz kimi, blogger Mehman Hüseynov İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 535.1-ci maddəsi ilə (polisin qanuni tələbinə təbə olmamaq) təqsirli bilinib 200 manat cərimə olunub. Eyni zamanda məhkəmə qərar verib ki, Mehman Hüseynova işgəncə veriləmisi şikayeti ilə bağlı Nəsimi Rayon Prokurorluğu aşdırma aparsın.

Məhkəmədən çıxandan sonra Mehman Hüseynov bina-nın qarşısında jurnalistlərə və onu gözləyənlərə açıqlama verib. Blogger yaşadıqlarını göz yaşları içinde danişib. O deyib ki, yanvarın 9-u axşam 19 radə-lərində dostlarından bir neçə metr aralanan kimi, 8 nəfər tanımadığı şəxs ona hücum edib, zorla maşına mindirək harasa aparıblar və zorakılıq məruz qoyublar. Blogger 3 saat boyunca başında torba, üzü aşağı saxlandığını deyib.

Mehman Hüseynovun söz-lərinə görə, onu döyənlər bildirib ki, nə etsələr də sinnmayacaq və peşə fəaliyyətini dayandır-mayacaq. "Mən sinnmamışam!" deyə blogger bəyan edib. Mehman Hüseynov deyib ki, onu Nəsimi Rayon Polis İdarəsinin rəis müavininin yanına gətirib-lər. Orada deməsinə görə, ürəyi gedib: "Mən özündən getmişəm. Bir də hiss etdim ki, əlimi qaldırb hənsə sənədə qol çəkdirirlər. Bunlar bu vəziyyət-dən istifadə ediblər".

M.Hüseynov 11 yanvarda facebook statusunda isə baş verənlərlə bağlı daha geniş açıqlama yazıb. O, məhkəmədə ağılığını deyib və bunun izahatını verib: "Bəli, ağıladım, ona görə yox ki, məni tutub iş-gəncə veriblər, məni dəfələrlə tutmuşdular, işgəncə de vermişdilər, dözürük. Dözürük, çünki bu yola çıxanda mən gözə almışdım başıma nələr gələcək bə läkədə. Dünən mən ölkənin düşdürüyü vəziyyətə ağıladım, vətəndaşların, polislərin düşdürüyü acınacaqlı durumu görüb ağıladım. Məni məhkəməyə polislər getirib, onlar mə-

Mehman Hüseynov məhkəmədə başına gələnlərdən danışdı - DIN yalanlaşdı

Blogger: "Ölkənin durumuna ağladım"; **Ehsan Zahidov:** "Onun dedikləri şər-böhtəndir"

ni yanında görəndə şoka düş-müşdülər, çünki təsəvvür et-mirdilər ki, bütün günü internet-də gördükleri Mehmani haçan-sa məhkəməyə aparacaqlar. Biz məhkəmədə 4 saata yaxın bir olmuşduq. Mənə vali-deynlərim, dostlarım yemek göndərmışdilər. Mən özümə si-ğışdırmadım o yeməyi tək yeyim. Yanımda isə polis nəfərlər-durmuşdular, onlar çox yor-gun görünürdülər. Ona görə yemek payımı o polislər arasın-də böldüm, özüm ac qalsam da olar, amma 4 saatlı yanımda duran yorğun polislər mənim üçün daha vacib idi. Onlarla xoş münasibət qurdum. Her bir polis öz dərдинi mənə danişirdi. Hamisi bir sözə deyirdilər ki, Mehman, bil ki, biz sadə polis-lər seni izlayırıq, dəstəkləyirik. Bəli, ölkədə pis polislər də var, amma biz onlardan deyilik, biz bacardığımız qədər vətəndaş-lara kömək edirik. Aldığımız 500 manat ailəni dolandırmaq üçün bəs eləmir. Biz burda sə-nin yanındıq, heç bilmirik sə-ni niyə bura getiriblər, amma

biz, indi burda gördüğün polis-lər hamımız ailəliyik və fikirləş-irik ki axşam balaca uşağıma pampersi, "iqruşka"ni hansı pul ilə alacam. Düz 4 saat mən hə-min polislərə ünsiyətdə ol-dum. Mənə gələn sovgatları onlarla bölüşürdüm".

M.Hüseynov daha sonra məhkəmədə olanları da təsvir edib: "Və nəhayət, məhkəmə başlayır. Bir müddət keçir, ha-kim guya məni gecə həbs edən polisləri zala dəvet edir. Qapılар açılır və mən həmin o bayaq ya-nında olan polisləri görürəm. Elə o an mən ağıladım. Məhkəməyə daxil olub, mənim üzümə durdular. Polis saxta ifadəni ve-re -verə -çox utanırıd, mənim üzümə baxa bilmirdi. Ona bax-a-xanda gözümüzün önünə ölkəde-ki acınacaqlı durum gəlməsi. Görün bu sistem insanları 5-10 manat pul qazanmaq üçün han-sı yollara əl atmağa məcbur edir. O polis bir neçə dəqiqə ə-vəl mənə demişdi ki, ay Meh-man, biz bilmirik axşam uşağı-miza pampersi necə, hansı pulla alacaq. Vaxt keçir, o po-

lis üzümə durur. Üzümə durur ki, o aylıq aldığı 500 manat ma-sha ona çatsın, ailəsini dolandır-sın. Mən onun üzünə dedim ki, sənən yerində olsaydım, mənə 1 tikə çörək verən adamın məc-bur da olsa heç vaxt üzüne dur-mazdım. İşdən çıxardım, amma bu vicdansızlığı əl atmazdım. Polis bu sözlərdən sonra özü də ağıladı, məhkəmədə bunu hamı gördü, axırdı isə mənə "başa düş, 500 manata görə mən məcbur oldum bunu edim" deyib, utanaraq məhkəmədən çıxdı... Bax mən o səhnəni canlı görə - görə dözmədən".

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəis müavini, polkovnik-leytenant Ehsan Zahidov isə "Yeni Müsavat" açıqlamasında M.Hüseynovun dediklərini şər-böhtən adlandırdı. Müsahibimiz dedi ki, sözüge-dən hadisəni araşdırıblar: "Bəli, biz hadisəni araşdırıq. Hazırda polis orqanlarında nəinki Mehman Hüseynova, heç kəsə ne təzyiq göstərilir, nə döyüür, nə də iynə vurulur. Onun dediyi itti-ham yox, şər-böhtəndir. Bütün saxlanılan şəxslərin dindirilmesi kamerası nəzarəti ile keçirilir. Yəni ortada onun yalan danişdığını sübut edən dəlillər var".

Avropa Şurasının insan hü-quqları üzrə komissarı Nils Mu-njiekis polkovnik-leytenant Mehman Hüseynovun uğurlanmasını və işgəncələrə məruz qalmasını pislə-yib. "Vətəndaşlara qarşı pis raf-tara, həbs və cərimələrə, onla-rın qorxudulmasına son qoyul-malıdır", - N.Munjiekis özünün twitter səhifəsində yazıb.

□ Sevinc TELMANQIZI

xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayev dedi ki, soyuqlara tam hazırlırlar: "Azərişq" in son 10 ilde gördüyü yenidenqurma işləri bütün regionlarda əsaslı dö-nüş yaradıb. Təbii ki, havaların ne qədər sərt, soyuq keçməsi "Azərişq"ı qorxutur. 24 saat şəhər, kənd, qəsəbələr normal enerji ilə təmin olunacaq. Təbii ki, indi haradasa bizden asılı ol-mayaraq təbiətin şıltaqlıq fəsad töredərsə, onun da operativ qar-şısının alınması üçün ciddi hazırlıqımız var. Xüsusişə də dağılıq və dağətəyi rayonlara xidmət göstərə biləcək texniki vasitələrin hazırlığı yüksək səviyyədədir. Abonentlərimiz hətta mənzillə-rində belə hənsə problemləri yaranarsa, "199" çağrı mərkəzi-ne zəng edə bilərlər. Bu çağrı mərkəzi 24 saat abonentlərimiz-in xidmətində olacaq. Biz qara, çovguna tam hazır vəziyyətdəyik".

"Azərişq" İstehsalat Birliyinin ictimaiyyətə əlaqələr şö-bəsinin rəisi İbrahim Kərbəlayev qarlı günlərdə təbii qazla bağlı heç bir problemin yaşan-mayacağını bildirdi: "Gördüyü-miz işlər onu deməyə əsas verir ki, soyuqlu, şaxtalı günlərdə də

Bank sistemi iqtisadiyyatımıza necə zərbə vurdu...

Vüqar Bayramov: "Bank sistemi sağlamlaşdırılmadan real sektorda və maliyyə sektorunda sabitliyə nail ola bilmərik"

Azərbəyancı prezidenti İlham Əliyev Nazirler Kabinetinin 2016-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarını və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında bank sektorunun problemlərinə toxunub. Ölkə başçısı bildirib ki, iqtisadiyyata ən böyük zərbə vuran bank sektor olub: "Keçən il bank sektorunun sağlamlaşdırılması istiqamətində önemli addımlar atılıb, nəzarət gücləndirilib, şəffaflıqla bağlı tədbirlər görüllüb, cəza tədbirləri, inzibati tədbirlər görüllüb. Bizim iqtisadiyyatımıza ən böyük zərbə vuran bank sektor olub. Ona görə bu sektorun təmizlənməsi, sağlamlaşdırılması, şəffaflaşması, beynəlxalq standartlara uyğunlaşması istiqamətində bu il də ciddi addımlar atılacaq. Qanunu pozan şəxslərə qarşı bundan sonra da ciddi mübarizə aparılacaq".

Iqtisadçı ekspertlər də bildirib ki, iqtisadiyyata ən böyük çətinliyi məhz bank sektor yaşadıb.

Iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov da "Yeni Müsavat" açıqlamasında bildiridi ki, bu sektorla iki il önce başlayan problemlər bu gün də davam edir və iqtisadiyyatın digər sahələrinə zərbə vurur: "Bütövlükde bank sektor son illər çox problem yaşayır. 2014-cü ilin sonlarından başlayaraq biz bank sektorunda likvitiliyin azalması, problemləri kreditlərin artması kimi problemlərin çoxalmasını müşahidə etdik. Bu da təbii ki, gözlənilən idi. Devalvasiya prosesləri daha da sürətləndirdi. Lakin vətəndaşların ödəmə qabiliyyətinin zəifləməsi de verilmiş kreditlərin geri qaytarılmasında çətinlik yaradı. Neticədə bank sisteminde aktivlərin azalması və problemləri kreditlərin kəskin azalması müşahidə edildi. Bu kontekstdən baxanda bank sektorunun iqtisadiyyatə mənfi təsir etməsi doğrudur".

Iqtisadının sözlərinə görə, problem təkcə iqtisadi idarəetmə ilə bağlı deyil, həmçinin bəzi bank rəhbərlərinin məlum əməlliəti ilə bağlıdır: "Lakin problem təkcə bank aktivləri ilə bağlı deyil. Bank sisteminde vəsaitlərin yayınması kimi problemlər oldu. Beynəlxalq Bankda əvvəlki illərdə baş verənlərdən sonra 2016-ci ildə bank rəhbərliyinin dəyişməsinə, 10 bankın müflis olmasına baxmayaq problem aradan qalxmadi. O baxımdan ölkə prezidenti tərəfindən 2017-ci ildə bank sisteminin sağlamlaşdırılması, şəffaflığın artırılmasının prioritet olaraq müəyyənəşdirilməsi də ondan xəber verir ki, bank sektorunda islahatların aparılmasına ehtiyac var".

Vüqar Bayramov bir daha vurulduğu ki, real sektorun inkişafı birbaşa sağlam bank sektorunun olmasından asılıdır: "Bankların likvitiliyinin artırılması olduqca vacibdir. Ona görə də birmənli şəkildə demək olar ki, bank sistemi sağlamlaşdırımadan real sektorda və maliyyə sektorunda sabitliyə nail ola bilmərik. Bank sisteminin sağlamlaşdırılmasının prioritet olaraq gösterilməsinin əsas səbəbi odur ki, bank sektor iqtisadiyyatın mühərrikidir".

Hazırda problemlər çoxdur, likvitlik aşağıdır, bankların əmanətlərlə bağlı öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi, problemləri kreditlərin geri qaytarılması ilə bağlı problemləri var. Ona görə də məhz bu problemlər 2017-ci ildə bankların sağlamlaşdırılmasının tələb edir. Xüsusilə də problemləri kreditlərin həlli ilə bağlı xüsuslu programın tətbiq edilmesi gündəmdədir. Real sektorda dayanıqli inkişafın təmin edilmesi birbaşa bankların sağlamlaşdırılmasının ilə mümkündür".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

istehlakçılar tələbata və texnoloji rejimə uyğun təbii qazla təmin olunacaqlar. Heç bir məhdudiyyət, problem gözlənilmər".

"Azərsu" ASC-nin mətbuat xidməti və ictimai əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Anar Cəbrayıllı: "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti olaraq biz ötən dövrələr də, bu ilin dekabr ayında da qarlı-şaxtalı hava şəraiti ilə rastlaşmışıq. Bizim şəbəkələrimiz 24 saat xidmət göstərir. Qarlı günlərdə də abonentlərimiz su ilə bağlı heç bir problem yaşamayacaq".

"Azəristilikləchizat" ASC-nin abonent və müştəri xidmətlərinin rəisi Rafiq Əliyev qazanxananın iş təminatının əsas təbii qazdan, elektrik enerjisi və suyun verilişindən asılı olduğunu dedi: "Noyabrın 15-dən payız-qış mövsümünə start veri-

Hökumət qarlı - çovğunlu havaya hazırlıdır - rəsmi rəylər

Tanrıverdi Mustafayev: "Havaların nə qədər sərt, soyuq keçməsi "Azərişq" i qorxutmur"

İbrahim Kərbəlayev: "Heç bir məhdudiyyət, problem gözlənilmər"

Anar Cəbrayıllı: "Abonentlərimiz su ilə bağlı heç bir problem yaşamayacaq"

Sinoptiklər Türkiye və Avropanı cənginə alan soyuq qarlı və saxtə havanın bir həftəyə kimi Azərbaycana gələcəyini bildirirlər. Həmiya məlumdur ki, Azərbaycanda qar yağan kimi bir çox sahələrdə müəyyən problemlər yaşanır.

Maraqlıdır, kommunal xidmət sahələrdə problemlərin yaşanmaması üçün hansı tədbirlər görülür?

"Azərişq" ASC-nin mətbuat

ləndən 4 gün sonra bütün qazanxanalarımız tam rejimdə fəaliyyətə başlayıb. 550 qazanxana və 92 istilik məntəqəsi normal rejimde fəaliyyət göstərir və heç bir problemimiz yoxdur. Havaların soyuması ilə bağlı da bizim heç bir narahatlılığı yoxdur. Kəskin soyuqlar düşəndən gücləndirilmiş iş rejimine keçirik. Qəza təmir xidmətində işçilərin sayını artırıq. Əslinde ciddi bir problem yaranıb. Yerləndən qazanxanaların iş təminatının əsas təbii qazdan, elektrik enerjisi və suyun verilişindən asılıdır. Onların verilişində heç hansı bir problem olmayıcaqsa, "Azəristilik"in bütün qazanxanaları fasilesiz normal rejimde çalışacaq".

□ Günel MANAFLİ

Beynəlxalq Bankın yeni rəhbəri bankı dirçəldə biləcəkmi...

Xalid Əhədov: "ABB bu il sağlamlaşıdırılacaq"
 Əkrəm Həsənov: "Təmiz kadrdır, əliyəriliyi yoxdur"

Xalid Əhədov

"Azerbaijan Beynəlxalq Bankı ttp://apa.az/tag/Az%C9%99rbay-can-Beyn%C9%99lxalq-Bank%C4%B1"

ASC-nin (ABB) səhmdarlarının növbədən kənar ümumi yığıncağı keçirilib. ABB-dən verilən məlumatda görə, yığıncaqdə bankın İdarə Heyətinə sədr seçilməsi məsələsinə baxılıb. Səhmdarların qərarı ilə Xalid Əhədov ABB-nin İdarə Heyətinin sədrini seçilib.

X. Əhədov 8 dekabr

2016-ci il tarixindən bu vəzifəni müvəqqəti icra edib. Bununla yanaşı, Aqşin Əmirov İdarə Heyətinə sədr müavini vəzifəsinə təyin olunub. A. Əmirov bundan önce "Bank Respublikası" ASC-da analoji vəzifəni tutub.

Bəs görəsən, yeni təyinatlardan sonra Beynəlxalq Bankın sağlamlaşırlıması baş tuta bilərmi?

"Yeni Müsavat" a açıqlamasında bu sualları cavablandırıb, uzun illər bank sektorunda çalışan hüquqsúnas, iqtisadçı Əkrəm Həsənov bildirdi ki, her iki şəxs peşəkardır, lakin onların komandasının olmaması bu işdə çətinlik yarada bilər: "Mən həm Xalid Əhədovu, həm də Aqşin Əmirovu tanıyıram. Özüm də uzun müddət bank sistemində işləmişəm, "Bank of Baku"da iki ilə yaxın Xalid Əhədovla bir yerdə çalışmışam. O, kifayət qədər peşəkar, cavan və proqressiv düşünceli bir insandır. Bu cəhdən ən azı həm Cahangir Hacıyevdən, həm də Elmar Məmmədovdan fərqlənir. Aqşin Əmirova gelincə, onu da kifayət qədər peşəkar bir bank işçisi kimi tanıyıram, onunla da bir yerdə işləmişik, əvvəller bir neçə dəfə görüşmüştük, söhbət etmişik. Bu mənada kifayət qədər peşəkar, öz sahəsini yaxşı bilir, risklərin idarə edilməsi sahəsini yetərincə yaxşı bilir. Bu insanların hər iki təmiz kadrlarıdır, onların əliyəriliyi yoxdur. Bu da bank sistemi üçün çox vacibdir. Həm də bank sisteminde bu cür təmiz kadrlar çox azdır. Bu onların üstünlüyüdür ki, həm peşəkarlırlar, həm də kifayət qədər təmiz insanlardır. Ancaq onların təyinatında mənfi cəhət ondan ibarətdir ki, Xalid Əhədov heç vaxt bank rəhbəri olmayıb, hər zaman bankda ikinci, üçüncü adam olub, ona görə də öz komandası yoxdur. Beynəlxalq Bank kimi böyük və problemli bir bankda bu, onun üçün böyük problem olur bilər".

Ə.Həsənovun sözlərinə görə, X. Əhədovun müavini Aqşin Əmirovun "Bank Respublikası"dan gətirilmesi belə bir mesajdır: "Əhədov bir neçə bankda çalışıb, lakin müavini həmin bankların birindən deyil, məhz "Bank Respublikası"dan gətirildi. Bank rəhbərlərinin bir çoxunun öz komandası olmayıb. Xalid Əhədovun yanında özüne yaxın olan, əliyəri olmayan kadrların olmaması onun üçün çətinlik yarada bilər. Çünkü Beynəlxalq Bankda birinci məsələ elə kadr məsələsidir. Vaxtılı oraya tənışlıqla, qohumluqla, rüşvətlə kadrlar gətirilib. Onların hamısını olmasa, əksəriyyətini dəyişmək lazımdır. Güman edirəm ki, Xalid Əhədov da kadrları dəyişməyə cəhd edəcək. Onun bank sisteminde kifayət qədər tanındığı adamlar, tanışları, dostları var. Onları cəlb etməyə cəhd edəcək. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, Beynəlxalq Banka çox ciddi nezərat var. Orada müəyyən qüvvələrin öz maraqları var. Onlar Xalid Əhədova oranı sağlamlaşırmak üçün istədiyini etməyə imkan verməyə bilərlər. O, sadəcə, peşəkar bankardır. Bu mənada Beynəlxalq Bankın rəhbərliyi ona çətin ola bilər. Ancaq burada başqa məsələ də var. Bəlkə də Xalid Əhədovun fikri bankı tezliklə özəlləşdirəkdir. Buna nail ola bilər. Gərək bir neçə ay keçsin və biz baxa qərək ona real idarəetmə səlahiyyətləri verilib, ya yox. Çünkü bəzən banklara rəhbər təyin olunur, lakin əlində elə bir səlahiyyəti olmur. Əger belə olsa, təbii ki, Xalid Əhədov işin öhdəsindən gəlməyəcək. Aydın məsələdir ki, o bir gün həmin bankdan ayrılaçaq".

"ABB bu ilin sonuna qədər sağlamlaşırmama programını başa çatdırmaq niyyətindədir". Bunu isə APA-ya Xalid Əhədov özü bildirib.

Onun sözlərinə görə, sağlamlaşırmama programı çərçivəsində həm dövlət qurumları, həm də beynəlxalq tərəfdəşlərlə əməkdaşlıq edilir. "Əməkdaşlıq ciddi koordinasiya şəklində həyata keçirilir. Güman edirəm ki, bu il ərzində bankın sağlamlaşırmamasına nail ola biləcəyik", - deyə X. Əhədov qeyd edib.

Bankı hazırda ABB-nin balansında olan toksik aktivlərin həcmi açıqlamayıb: "Bu yaxınlarda bununla bağlı ətraflı məlumat veriləcək".

X. Əhədov əlavə edib ki, Maliyyə Sabitliyi Şurası bankın sağlamlaşırlıması prosesinde aktiv iştirak edir. Bankı bankın xərclərinin optimallaşdırılması istiqamətində atılan addımların da uğurla davam etdiyini bildirib: "Biz qeyri-profil aktivlərimizə yenidən baxırıq".

□ Nərgiz LİFTİYYƏVƏ

Dövlət Neft Fondu bu il Mərkəzi Banka 7,5 milyard manatadək məbləğdə transfert həyata keçirəcək. Bu, fondun 2017-ci il bütçəsində öz əksini təpib. Sənəd prezident İlham Əliyev tərəfindən imzalanın fərmanla təsdiqlənib. Büdcənin xərclər bölməndə qeyd edilib ki, transfert makroiqtisadi sabitliyin təmin olunmasına yönələcək və onun yuxarı həddi 7,5 milyard manat götürülüb. Maraqlıdır ki, Mərkəzi Banka transferlər fondun ümumi xərclərinin 51,7 faizinə bərabərdir. Ekspertlər müsavat.com-a bu transfertin manatın məzənnəsinə necə təsir edəcəyini açıqlayıblar.

Natiq Cəfərli bildirib ki, bu transfert Mərkəzi Bankı yenidən valyuta bazarında oyunçuya çevirmek cəhdlərində irəli gelir: "Çünki son 8-9 ayda valyuta hərraclarında yegane oyunçu Neft Fondu idi. Bu da ölkənin valyutaya olan tələbatını ödəyə bilmirdi. İki yol var idi, ya Neft Fonduna icazə verilməli idi ki, birbaşa hərraclara daha çox vəsait çıxarsın, ya da Mərkəzi Bank vasitəsilə bunu etsin. Çox güman ki, ikinci yol seçilib. Mərkəzi Bank vasitəsilə daha əlavə olaraq valyutanın bazara çıxarılması qərarı verilib. Bu da bir müddət valyutanın məzənnəsinə az da olsa sabitləşməsinə səbəb ola biləcək amillərdən biridir. Çünkü hökumətin elində təessüf ki, başqa aletlər də yoxdur. Ölkə valyuta qazana bilmir. Ciddi şəkildə neft gəlirlərindən asılılıq hele də qalır. Görünən odur ki, hökumət və Mərkəzi Bank rəsmi kursun 2 manatlıq psixoloji həddi keçməsini istəmir. Mərkəzi Banka əlavə likvidlik saxlayır. Amma bu, daim belə olacaqmı, bunu demək çox çətindir. Sonrakı dövrə addımlar atılmalıdır ki, bu maliyyə sabitliyini saxlamaq mümkün olsun. Ən azından, manatın kəskin devalvasiyaya uğraması ehtimalı ilin birinci yarısında demək olar, gündəmdən düşəd".

Ekspert Vüqar Bayramov isə qeyd edib ki, Dövlət Neft Fondu 2017-ci il üçün xərcləmələri 14 milyard 483 milyon manat təsdiq edilib. Bunun təxminən 700 milyon manata yaxın hissəsi birbaşa valyuta formasında ödəniləcək xərclərdir. Bu isə o deməkdir ki, əgər fond öhdəliklərinə əməl edərsə, o cümlədən makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi məqsədile Mərkəzi Banka olan transfer de hərraclar vasitəsi ilə milli valyutaya çevrilərsə, o zaman 13,8 milyard manata yaxın pulu ilə ərzində hərraclar vasitəsilə almalıdır. "Bu isə indiki rəsmi ve ya hərrac məzənnəsi ilə 7 milyard 750 milyon dollar satış deməkdir. Nəticədə fond öz öhdəliklərinə əməl edə bilərsə, o zaman 2017-ci ilde her ay orta hesabla 645 milyon dolları hərraca çıxaracaq. Qeyd edim ki, 2016-ci ilde fondun hərraclarda satıldığı valyutanın aylıq orta məbləği 408 milyon dollar olub. Deməli, əgər fond öhdəliklərinə tam əməl edərsə və makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi məqsədile Mərkəzi Banka olan transfer de hərraclar vasitəsi ilə manata yüksəlib. 30 faizə yaxın artan pul bazası eyni zamanda milli valyutanın rəsmi kursunda 15 faizlik azalma ilə müşahidə edilib. Deməli, pul bazasının artması fonunda ötən il manatın məzənnəsinə də azalmalar qeydə alınıb. Bu isə o deməkdir ki, indi 1 dollarla hətta 2016-ci ilə müqayisədə daha çox manat dövriyyədən çıxarmaq mümkündür", - deyə ekspert bildirib. Onun sözlərinə görə, eyni zamanda Azərbaycanda fəaliyyət göstərən neft şirkətlərinin xərcləmələri, xaricdə və xüsusən də Rusiyada yaşayış həmyerlilərimizin remitenslərini və eləcə də qeyri-neft ixracatının həcmini nəzəre alsaq, Neft Fonduñ öhdəliklərinə tam əməl edəcəyi halda bu il valyuta baza-

rına daha çox dolların daxil

olacağı şübhəsizdir:

"Başqa tərəfdən, dollarlaşma səviyyəsi 90 faizə yaxınlaşdır və bazar tarazlıq əldə edilərsə, eks-dollarlaşma prosesinə başlanılsara, o zaman bazarın da dollar təklifi hiss edilən dərəcədə arta bilər. Qeyd edim ki, Neft Fonduñ Mərkəzi Banka transferləri indiki

ödəyib əcvik siyasetle eks-dollarlaşma prosesinə başlamaq baş bankın əsas hədəfi olmalıdır. Rəqəmlər və müqayisələr sizləri çox yormadan gəlinən nəticə belədir: əgər Neft Fonduñ öhdəliklərinə tam əməl edərək makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi məqsədilə Mərkəzi Banka transferləri ka olan transfer də daxil ol-

Manatlı qorumaq planı işə düşür

Dövlət Neft Fondu Mərkəzi Banka 7,5 milyard manatadək transfert edəcək

man aylıq olaraq 2017-ci ilde əvvəlki illə müqayisədə 237 milyon dollar daha çox valyuta hərracda satıla bilər. 2016-ci ilin yanvarında pul bazası 5,786 milyard manatdan ötən ilin noyabrında 7,448 milyon manata yüksəlib. 30 faizə yaxın artan pul bazası eyni zamanda milli valyutanın rəsmi kursunda 15 faizlik azalma ilə müşahidə edilib. Deməli, pul bazasının artması fonunda ötən il manatın məzənnəsinə də azalmalar qeydə alınıb. Bu isə o deməkdir ki, indi 1 dollarla hətta 2016-ci ilə müqayisədə daha çox manat dövriyyədən çıxarmaq mümkün", - deyə ekspert bildirib. Onun sözlərinə görə, eyni zamanda Azərbaycanda fəaliyyət göstərən neft şirkətlərinin xərcləmələri, xaricdə və xüsusən də Rusiyada yaşayış həmyerlilərimizin remitenslərini və eləcə də qeyri-neft ixracatının həcmini nəzəre alsaq, Neft Fonduñ öhdəliklərinə tam əməl edəcəyi halda bu il valyuta baza-

məzənnə ilə təxminən 4 milyard dollardan bir az artıqdır. Xatırlayırsınızsa, mən 2015-ci ilde hökumətə təqdim etdiyim təkliflər paketində və eləcə də ötən il ərzində sosial şəbəkələrdəki açıqlamalarımda hökumət 4 milyard dollar rezervi konvertasiya edərək bazar çıxarmağa təklif edirdim. Bu təklif reallaşdı, amma 2015-ci ilə deyil, 2 il sonra. Düşünürəm ki, əslində 2015-ci ilin sonunda həmin 4 milyard dolları konvertasiya edib, güzəştli kredit formasında kiçik və orta sahibkarlara şəffaf şəkildə təqdim etmek və cari tələbi ödədikdən sonra o zaman Rusiya və Qazaxistandan kimi liberal üzən məzənnəye keçmək məqsədə uyğun olardı. Bununla belə, hətta proses yubansı da belə Neft Fonduñ 2017-ci ilde Mərkəzi Banka 7,5 milyard manatlı transfer doğru addımdır. Artıq Mərkəzi Bankın pul-kredit siyasetinin də dəyişdirilməsinə ehtiyac var. Valyuta bazarında cari tələbi

maqla, 7,7 milyard dolları hərraclarda satarsa və neftin dünya bazar qiymətində kəskin azalmalar və eləcə də digər fors-major halları baş verməzsə, o zaman Mərkəzi Bank manatın dollara mövcud məzənnəsinə müəyyən kənarlaşmalarla qoruyub saxlamağa çalışacaq. Təbii ki, qeyd etdiyim faktorlardan hər hansı proqnozlaşdırıldı ki mənzərə, o zaman yenə də dolların manata nisbətən möhkəmlənməsi qəçilməz olacaq. Digər tərəfdən, nəzərə almaq lazımdır ki, valyuta bazarında Mərkəzi Bankın inzibati müdaxiləsi yene də qalmaqdadir və bu da bazarın vəziyyətə əsasən proqnoz verməyi, praktik olaraq, mümkünəzələrdir. Bu baxımdan, manatın mövcud məzənnəsini qoruyub saxlamaq Mərkəzi Bankın hədəfi kimi görünədə də hətta ötən ilə müqayisədə də haç valyuta təklifi fonunda belə bu heç də asan vəzifə olmayıacaq".

□ RÖYA

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Nazirlər Kabinetinin 2016-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan 10 yanvar iclasında arxada qalan ilə yekun qiymətləndirilməsini etməkla yanaşı, 2017-ci il üçün də hədəfləri göstərdi. Dövlət başçısının çıxışından, belə demək mümkünsə, həkimiyətin cari il üçün ideoloji xətti bəlli oldu. 2016-ci ilin müəyyən dövründə neftin dünya bazارında kəskin ucuzaşması və dünyada gedən global iqtisadi böhranın Azərbaycanda da iqtisadi problemlər yaratdığı açıq səylənilirdi, artıq böhranlı vəziyyətdən çıxmamızı xüsuslu vurgulanır. Şübəsiz ki, bunun arxasında ciddi esaslar olmasadı belə eminlik də olmazdı. Prezident deyib ki, reallıq ondan ibarətdir ki, 2016-ci ildə bu böhranlı vəziyyətdən şərflə çıxa bildik, ölkəmizdə 100 minden çox daimi iş yeri açılıb, kənd təsərrüfatının, qeyri-neft sonayemizin inkişafı biza imkan verir ki, biz gələcəyə nikbinliklə baxaq: "Bizim planlarımız kifayət qədər böyükdür və onların icrası neticəsində ölkə iqtisadiyyatı öz dinamikası sürətləndirəcək".

Deputat Zahid Oruc "Yeni Məsəvət" açıqlamasında bildirdi ki, prezidentin çıxışının müxtəlif məqamları üzərində şərhər vermek mümkündür. Yanvarın 10-da keçirilən müşavirənin iki məsələ üzrə xüsusi əhəmiyyəti var: "Birinci, dövlət, onun ali rəhberliyi Azərbaycan üzərində hazırlanan bir sıra beynəlxalq layihələri sona qədər cəmiyyətə paylaşmaq istəmir və bu, başdüşülen bir mövqedir. Siyaset bütün gizlinlərin fəs edilməsini tələb etmir. Mən nəyi nəzərdə tuturam? Cənub Qaz dəhlizi ilə bağlı imkanlarımız tükənərsə, biz müxtəlif xarici dövlətlərin ayrı-ayrı planlarına qoşulmaq məhkumluğunda ola bilərik, ayrı-ayrı paytaxtlarda belə gözləntilər mövcud olub deyərkən, bu, mənçə, cənab prezidentin indiye qədər söylədiyi fikirlər-

tür. Həmin riskləri, təzyiqləri, təhdidləri də yenə də şəxsi qəbul edir. Belə olan təqdirdə Azərbaycan insanı maliyyə sabitliyi, manatın kurasundakı məlum korreksiyaların nəhayət bir sona gəlməsini gözlədiyi halda, məsələlərə sərf bu çərçivədə yanaşlığı yerde görünür ki, bizim ölkə üzərində daha qlobal oyunların getmesi faktı mövcuddur. Bu baxımdan, prezidentin böhrandan çıxdığımızı söyleyərkən həm də bunun bir siyasi təhlükəsizlik, geopolitik qa-

gözləmə mövqeyinə çəkilər, özü saxladığı ehtiyat büdcəsini də, real vəsaitlərini də ümumi dövriyyədən sənki çıxarıb. Həmçinin iş adamları da belə bir gözləmə mövqeyinə çəkilib. Bax bu fonda dövlət tərəfindən son 6 ayda aparılmış genişməqsədli tədbirlər, islahatlar, özəllesmə programları hələ ki cəmiyyətin həyatında uğur hadisəleri kimi görünümür və mən düşünürüm bu tendensiya 2017-ci ilin ortalarına qədər davam eləyə bilər. Bundan sonra bü-

Prezidentin çıxışında iki mühüm məqam-deputatın sərhidi

Zahid Oruc: "Prezident ölkədəki bütün vəziyyətə hakimdir, reallıqları yaxşı bilir və ən başlıcası, cəmiyyətin də gözləntiləri məhz İlham Əliyevdəndir"

dən xeyli fərqli tezis idi. Azərbaycan cəmiyyəti öz həyatında müxtəlif sosial, iqtisadi problemlər, çətinliklər və ya uğurlar yaşaya bilər. Amma hər kəs onu qəbul eləməlidir ki, dövlət və onun konkret birinci şəxsi bütün bu konfidenziallıqları bilerəkdən sənki bütün mesuliyyəti öz üzərinə gö-

tinin olduğunu düşünürəm".

Deputat ikinci mühüm məqam kimi prezidentin 2016-ci illə bağlı qiymətləndirməni apararkən bank sektoruna daha böyük zərərinə dəyişiyini söyləməsini vurğuladı: "Cənab prezidentin sözlərindən sonra gözləmək mümkündür ki, çox mühüm daxili, kameralar qarşısında olmayan özəl tapşırıqlar və tövsiyələr verilib. Mərkəzi Bankın rəhbərinin yanvarın 11-də keçirdiyi görüş də onu deməyə əsas verir ki, ən başlıca istiqamətdə görülən işləri bugünkü reallıqda məhz bank sektoru sənki əngəlləyir. Yəni hamı uzun illər ərzində Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə göstəricilərinə mənfi təsir edən idxlə və ixracdakı müxtəlif monopoliaları və sair qabardırlar. İndi bu sahədə hər hansı ciddi problemlər qalmayıb. Şəffaf şəkildə istənilən insan hər hansı bir mal və məhsul üzərində inhisarçı mövqə olmadan, daxili bir təhdid almadan, kimiləsə məcburi hesablaşmaya məruz qoyulmadan eməliyyatları yerinə yetirə bilər. Lakin o başqa bir səhəbət mövzusudur ki, bu gün ölkədə qeyd etdiyimiz maliyyə sabitliyi tam təmin olunmadığından əhali hər hansı bir sahibkar subyekti olmadan belə

tün geniş miqyasda müsbət dönüşü biz hiss edəcəyik.

Cənab prezidentin müşavirədə qabarıl olaraq həmin məsələləri qeyd etməsi düşünməyə əsas verir ki, qeyd edilən geniş miqyasda müsbət dönüş dənə tez başlaya bilər".

Z.Orucun sözlərinə görə, dövlətin resursu var ki, maliyyə sabitliyi sahəsində əhəngdarlığı təzədən bərpə etəmək mümkün olsun: "Banklara əhali ilə münasibələrini sağlamlaşdırmaq üçün mütəqəd dövlət tərəfindən yardım olunmalıdır. Bunu biz açıq səyləməliyik. Heç kim banklar üçün gün ağlamaq mövqeyində çıxış eləmir və onları da düşmən tərəfi kimi qələmə vermir. Hamiya bəllidir ki, bütün böyük layihələrin başlıca qarantiyası banklar vasitəsilə verilir. Ona görə də mənim yekun yanaşmam ondan ibarətdir ki, cənab prezident ölkədəki bütün vəziyyətə hakimdir, reallıqları yaxşı bilir, əminəm ki, mühüm planlara malikdir və ən başlıcası cəmiyyətin də gözləntiləri birinci şəxs olaraq məhz prezident İlham Əliyevdəndir. Odur ki, hökumət 2017-ci ildə maksimum güc ilə işləyəcək və yeni islahatlar, yeni addımlar qaćılmaz olacaq".

□ Etibar SEYİDAĞA

Məşum preşident: kürəkənin müşavir təyin edilməsi

Xəlid KAZIMLI

Dünya ölkələrini iki əsas qrupa bölmək olar: mədəni ölkələr, qeyri-mədəni ölkələr.

Əlbəttə, mədəni səviyyənin başlıca meyəri kimi təhsili, səhiyyəni, iqtisadiyyatı, incəsəneti (kino, teatr, opera və balet, moda v.s.) görmək olar, amma bunların heç biri kafi deyil.

Müasir dünyada ölkələrin mədəni səviyyəsinin əsas göstəricisi ölkədə azad seçkilərlə formalaşan siyasi sistemin, demokratianın, azad mətbuatın, liberal iqtisadiyyatın olub-olmamasıdır.

100 ildə bir dəfə azad seçki keçirib legitim hakimiyyət formalaşdırıbilməyən, hüquqi dövlət qurmayı bacarmayan millət gündə bir "Oskar"lıq film çəkəsə, günaşırı opera və balet tamaşasının premyerəsini keçirə, olimpiadalarda 40 dəst medal qazansa belə, onun adını mədəni ölkələr dəftərinə salmayıcaqlar.

Cünki prinsipcə mümkün deyil ki, hüquqi dövlət, haqq-ədalet, dürüst siyasi sistem olmayan yerdə, xalqın iradəsinin nəzərə alınmadığı ölkədə hərtərəfi inkişafə nail olmaq, mədəni səviyyəyə çatmaq mümkün olsun.

Cah-cəlal, təmtəraq, komfort içinde yaşamağa, dünyının ən modern binalarını inşa etməyə qalsa, bunu ən çox edən neftlə zəngin ərəb ölkələridir, amma hər kəs bilir ki, ərəb ölkələri dönyanın o biri üzədir. Artıq onlardan azad seçki, demokratiya, insan haqları tələb edən də yoxdur.

Azərbaycan uzun illərdir mədəni dünya ilə ərəb dünyasının arasında neytral zonadadır. Neft pullarının ölkəmizə sel kimi axlığı vaxtlarda biz az qala hüdudsuz səlahiyyətləri və sərvətləri olan zəngin və despot şeyxlərin yeriini yeriyirdik.

Əslində ölkənin demokratikləşməsi ideyası məhz o vaxtlarda ciddi zərbə aldı, əvvəllər 3-5 nefərlə parlamentdə təmsilçilik hüququnu qazanan müxalifət ondan da məhrum oldu, insan haqları, mətbuat və söz azadlığı məsəlesi arxa plana keçdi.

Ölkəmiz hələ də o zonadadır, ne demokratik Qərbe doğru meyllənir, ne də despotik Şərqi tamhüquqlu üzvü olur. Bizi hər ikisindən çəkindirən ciddi səbəblər var.

Mədəni Qərbe gerçek integrasiya hakimiyyət dövrənin sonsuzluğuna, hətta uzunmürlülüyünə ziddir. Bu halda əvvəl-əxır demokratik seçki keçirmək, dinc hakimiyyət dəyişikliyi mexanizmləri yaratmaq və ona riayet etmək lazımdır. Bu isə indiki iqtidár üçün arzuolunan perspektiv deyil.

Despotik ərəb monarxiyalardan biri olmaq da perspektiv baxımından təhlükəlidir. Onda da dövlətin dünyəviliyi zərəbə altında qalır, teokratik qüvvələr istər-istəməz güclərin və mövcud quruluşu dəyişmək eşiğine düşürələr. Bu isə Avropanıyağı həyat tərzi ilə yaşıyan, bunun alternativi olmadığını düşünən iqtidár komandası üçün məqbul deyil.

Ona görə də Azərbaycan hazırda əhalisinin mütləq ək-səriyyəti islam dininə tapınan, ancaq həyat tərzinə görə avropaşalar kimi yaşıyan ölkədir.

Eyni zamanda bu ölkə Avropa ailəsinin üzvü (indilikdə ögey övlad statusunda) olsa da, siyasi sistem, dövlət idarəciliyi etibarilə tipik Şərqi-müsəlman ölkəsi olaraq qalır. Burada dövlət idarəetməsi qohum-qəbilə, şəxsi sədaqət principlərinə söykənir.

Təsadüfi deyil ki, ABŞ-in yen seçilən prezidenti Donald Trampin öz kürəkənin Ağ Evde mühüm vəzifə (dövlət müşaviri) verməsi xəbəri ölkəmizdəki iqtidár təbliğatçıları tərəfindən böyük məmənnuniyyətlə qarşılıqlı.

Onlar bu təyinatda Azərbaycan iqtidárının öz kadri siyasi tərəfindən onəm verdiyi amillərdən birinin təzahürünü, bəraətiyi görürələr. Həmin siyasetə haqq qazandırmaq üçün prezident yaranır: "Görürsünüzü, bütün dünyada beledir. O boyda ABŞ-da, demokratianın beiyi olan ölkədə qayınata kürəkənin böyük vəzifə verdi. Demək, bu, normaldır".

Əlbəttə, Amerika xalqının etimad göstərdiyi Trampin istənilən bu kimi addımlar atmaq, bənzər təyinatlar etmək üçün mandatı var. Ancaq orası da var ki, o, belə hərəkətlər edəcəyini, konkret olaraq kürəkənin böyük dövlət vəzifəsi verəcəyini seçkiqabağı kampaniyada seçicilərin önündə bəyan etə ugur qazana bilməzdi. Bu halda seçicilərin 1-2 faizi ona etimad göstərməzdi və bu da onun seçilək şansını məhv edərdi.

Budur, Nikaraquada dördüncü dəfə prezident seçilən Daniel Ortega öz xanımı Rosario Murillou ölkənin vitse-prezidenti təyin edib. Ona görə ki, Nikaraqua da siyasi sistem etibarilə mədəni ölkə deyil.

Neft Fondu bütçəsi təsdiqləndi

Prezident İlham Əliyev fərman imzalayaraq Dövlət Neft Fondu 2017-ci il bütçəsini təsdiqləyib. Novator.az-in məlumatına görə, fondun golirləri 8 milyard 370 milyon 589,8 min manat, xərcləri 14 milyard 483 milyon 856 min manat məbləğində müəyyən edilib.

Karbonhidrogenlərin satışından 7 milyard 550 milyon 705,3 min manat xalis gəlir əldə edilməsi nəzərdə tutulur. Xərclər isə bu məqsədlərə yönəldilir: 2017-ci ilin dövlət bütçəsinə transfer - 6 milyard 100 milyon manat; makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi məqsədilə Mərkəzi Banka transfer - 7 milyard 500 milyon manat; Cənub Qaz Dəhlizi layihələrində Azərbaycanın iştirak payının maliyyələşdirilməsi - 496 milyon 155 min manat; Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu layihəsinin maliyyələşdirilməsi - 165 milyon 825 min manat; qacqınların və məcburi köçkünlərin sosial-məsiş və məskunlaşma məsələləri ilə bağlı tədbirlərin maliyyələşdirilməsi - 90 milyon manat; Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması layihəsinin maliyyələşdirilməsi - 70 milyon manat; 2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə dövlət programının maliyyələşdirilməsi - 29 milyon 304 min manat.

Neft Fondu bütçəsi ilə bağlı xərclər 32 milyon 572 min manat olacaq. Dövlət başçısının fərmanı ilə Neft Fondu 2017-ci ildə idarə edilməsi ilə bağlı xərclər smətasi da rəsmiləşib.

Hakimiyyət əsirləri...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Fəlsəfi baxışlarını təqdir etməsək də burada A.Şopenhauerin və F.Nitşenin bir fikrini xatrlamaya bilmirik. Onların hər ikisi hakimiyyət iradəsini, insanların daim hakimiyyətə can atması ictimai hərəkət üçün əsas amil kimi götürürdülər.

Bəli, hakimiyyət hissi qəribə şeydir. Bəlkə də bu hiss insanların psixiologiyasının ən dərin qatlarında gizlənmiş ilkin bioloji instinktlərdür. Büyyük dövr, bəlkə də milyon illər ərzində insanların başa düşdüyü bir şey var ki, hakimiyyət hissini aradan qaldırmak olmaz, onu sadəcə, azca da olsa, məhdudlaşdırmağa və bir az da "yonmağ" a şəxşəmək olar. Bəli, məsələ bundadır ki, ayrı-ayrı insanların tətəlşüründə güclü hakimiyyət hissi özüne yer elədiyi kimi böyük əksəriyyətin, kütlenin də davranışında bir sürü olmaq meyli vardır...

Bunları niyə xatırladım? Bu günlərdə dedilər ki, nəhayət ki, Bəşər Əsəd cənabları hakimiyyətdən getməyə hazır olduğunu bildirib. Amma bu dəfə də bunu yalnız referendum yolu ilə etməyə hazır olduğunu deyib...

Burada Q. Markesin "Patriarxın payızı" əsərini necə xatırlamayan? Ən çətin anlarda diktator deyirdi ki, mənim hələ xalqım var...

Bəli, onlar - diktatorlar sona qədər xalqlarının onları sevdiyini güman edirlər. Bu adamlar hamidən, ən yaxın adamlarından, hətta qadınlarından xəyanət gözləyirlər, amma xalqlarının bir gün onlardan üz döndərəcəyinə, onlara xəyanət edə bilməcəyinə heç cür inanmırlar...

İndi Suriya hadisələrini hamı birmənəli olaraq Qərbin müdaxiləsi ilə izah edir. Biz də hamiliqlə bunu qəbul edirik. Amma bunu qəbul etməkə biz özümüz də belə bir şeyi etiraf etmirikmi ki, biz müsəlmanları sonsuzluğa və ya əbədiyyətə qədər diktatura ilə idarə etmək olar?..

Bəziləri bir az əvvəldə səslənmiş fikri sübut etmək üçün belə bir detala diqqət yetirirlər ki, indi suriyalılar hətta rahat Əsəd dövrünün nostaljisile yaşayırlar.

Düzdür, amma bu, o demək deyil ki, həmin dövr böyük bir nostalji ilə xatırlanmağa layiqdir. Sadəcə, proses çox uzandı, Əsədi devirmək və azad Suriya qurmaq mümkün olmadı, insanlar çox ağrı-acıclar yaşadılar. Ona görə də rahat kölə həyatı üçün belə qəribəməyə başladılar...

Deyirlər ki, guya Əsəd Suriya uğrunda vuruşur. Amma bu da böyük bir mifdir - Əsəd özü üçün vuruşur. Onu özünün taleyində başqa heç bir şey düşündürmür.

Bundan sonra ne olacağını deye bilmərik, amma bu adam hakimiyyətdən gedəcəyi təqdirde müttəhimlər kursusunda əyləşməli olacaqdı. Ona görə də vuruşur...

Doğrusu, hətta bu gün də onun hakimiyyətdən gedəcəyinə inanmırıq. Bu gün nə suriyalılara, nə Türkiyəyə, nə də ki, Qərbe Əsəd lazımdır. Amma o, birçə ölkəyə lazımdır. Bu ölkə də Rusiyadır. Əsəd hakimiyyəti Rusyanın Suriyada iştirakını təmin edən əsas amildir. O olmasa, hamı dönüb Rusiyaya "Siz burada ne edirsiniz?" deyəcək...

Ona görə də inanmırıq ki, Əsəd hakimiyyətdən getmiş olsun. Bir daha deyirəm ki, o, Astana görüşündə belə bir bəyanatla çıxış etməyə hazır olduğunu bildirib. Amma heç inanmağımız gelmir...

B. Əsəd hakimiyyətin əsirinə, öz cinayətlərinin girovuna çevrilib. Onun da yolu böyük ehtimalla nə vaxtsa dar ağacından keçəcək. Özü də bunları çox yaxşı anlayır. Elə ona görə də öz xalqına qarşı vuruşmaqdə davam edir...

Ən əsası ise odur ki, onun səhvlerindən öyrənmək istəyənlər də yoxdur. Necə ki, Əsəd digər ərəb diktatorlarının səhvlerindən öyrənmədi. Baxıb görürsen ki, dünyada diktaturaları devirmək üçün qanlı mühərabələr və qoşgalar davam etdiyi bir vaxtda kimlərsə addım-addım diktaturalarını qurmaqdə davam edir. Əgər bəşər tarixinde hər hansı bir diktatura istisna olsaydı, biz yene də bu seyləri başa düşməyə çalışardıq. Amma belə bir istisna yoxdur.

Termodinamikanın ikinci qanununda deyilir ki, hər şey köhnəlir, sıradan çıxır. Bu mənada dünyanın ən möhtəşəm və ən varlı diktaturaları da istisna deyildir - onlar da bir gün üçur və dağılır... Sadəcə, bəziləri buna heç cür inanmaq istəmir...

Olsun. Qoy, inanmasınlar. Onların nəyəsə inanması və yaxud da inanmaması ilə heç nə həll olunmur. Bəşər tarixinde azadlığa can atmaq kimi bir proses də var - insanlar daim azadlığa can atır, öz azadlıqlarını genişləndirməyə cəhd edirlər.

Bu prosesdə kiçik ləngimələr və hətta geriləmələr mümkündür. Amma onu dayandırmaq mümkün deyil, çünkü bu da tarixin bir qanunudur...

Ötən ilin sonunda deputat Astan Şahverdiyevin xalqla bağlı aşağılayıcı çıxışından sonra onun barəsində media və sosial şəbəkələrdə xeyli müzakirələr aparıldı. Müzakirələrin fonunda ortaya xeyli məraqlı məqamlar çıxdı. Əməkdar artist Firuze İbadova isə mediaya açıqlamasında gündəmdə olan deputatla arasında yaşanan və illərdir ki, həll olunmayan torpaq qalmaqlanın danışır.

gedəndən sonra isə həmin qadın iddia edib ki, guya torpağı satmayıb və bizdən pul tələb edib. Halbuki onların bankdan pul almasını sübut edən çeklər elimizdə var. Bu məsələni aydınlaşdırmaq üçün məhkəmə olub, məhkəməni də kürəkənin qardaşı udub. Çünkü kürəkenimin qardaşının əlində konkret faktları, sənədləri var. Sadeçə olaraq, Firuze İbadova 30 min manata torpağını satırdı, mən və Astan Şahverdiyevin kürəkəni Aqıl torpağı aldıq. Firuze İbadova Aqıl

görüşə dəvet edirəm ki, məni və bu işi bilənləri dinləsinlər. Əgər bu qədər sadə adamlardırsa, bəs nəyə görə indiye ki mi görüşməkdən yayınları?" R.Allahyarovun sözlərinə görə, 2009-cu ildə Mərdəkanda aldığı şərki torpaq illərdir ki, probleme əvvəlib: "Firuze İbadova 30 min manata torpağını satırdı, mən və Astan Şahverdiyevin kürəkəni Aqıl torpağı aldıq. Firuze İbadova Aqıl

Astan Şahverdiyevin ələ keçirdiyi torpağın sahibi "Yeni Müsavat" a danışdı

Rəşid Allahyarov: "O deputatla dəfələrlə görüşməyə cəhd etdim ki, torpağımı geri alım"; Şahverdiyevlər müğənni və sabiq polis işçisinin başına necə oyun açıb..."

"Mən dəfələrlə Zaur Baxşeliyevin verilişində qonaq oldum, dərdimi dedim. Mən həkimlərə, məhkəmələrə müraciət etdim. Apelyasiya Məhkəməsinə qədər gedib çıxdım. Amma hər dəfə tələbim təmin edilmədi. Firuze İbadova müğənnidir, deputat deyil. Amma Firuzəni minlərlə insan sevir. Mən Azərbaycanın səslerindən biriyəm, onlarla tələbəm var. Bu hadisə məni küsdürdü, iki il önce xəstəxanalıq da oldum. Yayda Apelyasiya Məhkəməsinə sənədləri apardım, baxmadılar. Mən torpağı 18 minə satmamışdım, səhərbət 30 min dollardan gedir. Onlar mənə 8 min pul verdilər. Yaxdan beri hər şeyi Allahıma hevəle etmişəm. Onlar həkimləri ələ aldılar. Bəlkə də mənə hədə-qorxular gələcəklər. Amma qorxmuram. Bu səhərbət yaxınlığında Allaha şükür etdim ki, o insan özü-özünü ifşa etdi".

Qeyd edək ki, əməkdar artist Firuze İbadova bir neçə il önce mətbuata açıqlamasında bildirmişdi ki, millət vekili Astan Şahverdiyev onun torpağını mənimseyib. Hətta millət vekili tərəfindən torpaq sahəsinin əlindən alınması müğənninin sehhətində ciddi problemlər yaratmışdı. Baş verənlərə etiraz olaraq, müğənni Yeni il axşamı da daxil olmaqla, 3 gün acliq aksiyası keçirmiş və xəstəxanalıq olmuşdu.

Ancaq Astan Şahverdiyevin həyat yoldaşı Solmaz Şahverdiyeva publika.az-a müsahibəsində Firuze İbadovanın torpaq mübahisəsinə də münasibət bildirib: "Həmin Firuze İbadova bir neçə il əvvəl bağıntı rəhmətə gedən kürəkənimə satıb. Həmin torpaq da mənim adıma keçirilib. Torpaq satılonda Firuze İbadova da gedib bank vasitəsilə pulunu alıb. Kürəkənim rəhmətə

putat Astan Şahverdiyevin kürəkənidir, ona görə də yalan dan və bizdən pul qoparmağa əlavələr. Heç mən Firuze İbadovanı da yaxından tanımamışam. Bu adamları da bizim üzərimizə qızışdırıb salan rəhmətlik kürəkənimin Rəşid adlı keçmiş tanış olub. Həmin Rəşid əvvəller polisde çalışıb. Bizdən pul almaq üçün də Firuze İbadova ilə elbir olublar. Ancaq məhkəmə ədalətli qərar çıxıb. Bizim haram malda gəzümüz yoxdur. Həmin Firuzənin bacısı həbsxanada yatıb çıxan adamdır. Yadimdadır, Firuzənin bacısı həbsxanadan çıxanda anası televiziyyaya müsahibəsində deyirdi ki, mənim qızım türməyə xanım kimi girib-çıxıb. Məger türməyə giren xanım olur? Ümumiyyətə, Firuze İbadovanın heç bir mali bizi lazımdır. Mən hər zaman evdə də deyirəm ki, filan şəy mənə artıqdır, gərek yoxdur və sairə. Köhnə evdə yaşayanda da hamı bizi sade ailə deyirdi".

Bu müsahibədən sonra isə müsahibədə adı hallanan Rəşid Allahyarov müsavat.com-a açıqlama verərək onunla bağlı fikirlərin doğru olduğunu, əslində özünün zərərçəkmiş olduğunu bildirib: "Könüllü mühərbi veteraniyam, 21 il daxili işlər orqanlarında xidmet etmişəm, pen siyada olan sabiq polis mayoru və müstəqil hüquqşunasam. Deputat Astan Şahverdiyevin xanımının "Mənə pis-pis mesajlar yazırlar" yazısında mənə qarşı yenidən böhtən atıldıqna görə cavab vermək inandı və torpağı pulu tam ödənəmədən satdı, 10 min Aqıl verdi, 5 min manat da mən verdim, 15 min də biz ona verməli idik. Torpağın üçdə biri mənim idi, yəni mən 10 min, Aqıl 20 min ödəməli idik, sonra mən o biri 5 min də Aqıl verdim, amma sonra bildim ki, Aqıl pulu aparıb verməyib. Torpağı da Astan Şahverdiyevin həyat yoldaşı Solmaz xanımın adına keçirdik ki, sonra bələrik. Aqıl onların kürəkəni idi. Torpaq bir neçə ay sonra bahalaşdı, çıxarıla 4,8 sot, bank sənədi ilə 12 sot idi, 4 sot da əlavə idi. Deməli, 16 sot torpaq sahəsi vardi. Torpaq bahalaşandan sonra mənə torpağı bölmədilər, 2013-cü ilde isə Aqıl yol qəzasında həyatını itirdi. Daha sonra isə torpağı istədim. Üçün məndən şikayet yazıldılar ki, Aqılı xalası Bahar Quliyevanın torpağını mən qanunsuz olaraq kimsə satmışam. Bu araşdırıldı, məlum oldu ki, torpaq o xanımın deyil, həmçinin onu satan da mən deyiləm, dostumdur. Mən polis orqanlarında işləyirdim, onlar məni cəzalandırmaq üçün bir kampaniya yaratırdılar. Buna da nail oldular, dedilər ya Bahar Quliyevadan üz istəyəcəksən, ya da səni işdən çıxarıcağıq. Sonra mən Firuze İbadova ilə məsələni danişdim və məhkəmələrə müraciət etdim. Çünkü hər iki zərərçəkmiş idik. Mən 10 min pul vermişəm, nə torpaq qaytarılib, nə pul. Bir köhnə, kreditə salınmış maşın veriblər. Firuze xanım mənim dedim ilə axıra kimi getmədi və məhkəmələri uduzdu. Mən Astan Şahverdiyevle defələrlə görüşməyə cəhd etdim ki, torpağımı geri alım. Amma bu, mümkün olmadı. Bu gün deputatın xanımının məni ittiham etməsi doğru deyil".

Onun sözlərinə görə, torpaq sahəsini alarkən o da aldadılub və zərərçəkəndir: "Çoxdan təsdiqini tapıb ki, torpaq sahəsini rəhmətlik Aqılı mən şərki olaraq alıb onun xahişi ilə Astan Şahverdiyevin xanımının adına keçirmiş. Torpağın üçdə birini mən, üçdə ikisini o alıb. Xətai Rayon Prokurorluğununda və Xəzər Rayon Məhkəməsində bununla bağlı toplanmış materiallar var. Mən illərdir ki, xanımı və həyat yoldaşını sivil yolla

"Fəryad" qəzetinin xatırlanması

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Ötən əsrin 90-ci illərində, indiki Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin adı Dövlət Ekologiya və Təbiətdən İstifadəyə Nəzarət Komitəsi olan vaxtlar qurumun "Fəryad" adlı qəzeti çıxırı. Çox romantik adı olan bu qəzeti mənim diqqətimin sirf mercantil səbəbi var idi: "Narxoz"da oxuyurdum, ekojili problemimizin həlli yolları temasında kurs işi hazırlayırdım, o üzdən qəzeti da izleyirdim.

Yadimdadır ki, kurs işime hansısa şairdən epiqraf vermişdim: "Sən çiçəklərə toxunmaqla ulduzları narahat edirsən". Yəqin ki, bu, "Narxoz"un tarixi ərzində ən poetik kurs işi idi. Qədrimi bilmedilər, yoxsa indiyə qədər gömrük-vergi sistemini tam şairanə eləmişdilər, camaat da rüsumlara sevgi ilə baxırdı. Hərçənd orda, deyəsən, mənim davamçılarım qalmaqdadır, beşaltı il qabaq küçədə Vergilər Nazirliyinin "Dövlətə vergi, Vətənə sevgi!" şüarı yazılmış reklam plakatını görmüşdüm.

Əlbəttə, bunların Baş Prokurorluq adından təzə yayılan "Keçən il əhalinin gəlirləri 7 faiz artmışdır" bəyanatına heç bir dəxli yoxdur. Prinsipcə, millətin gəlirləri hüquq-mühafizə orqanlarının nəzarətində olsa yaxşıdır. Kimin cibində neçə manat var, camaat pulunu hansı yastığın altında saxlayır - bunları iqtisadiyyat naziri öyrənəsi deyil ki? Nəyinə lazımdır? Bizdə bazar iqtisadiyyatıdır, hər şeyi, o cümlədən mənati atıraq hovuzu, üzə bilən üzür, batan cəhənnəmə batsın. Şair demişkən, ölen oldu, qalan sağlar bizimdir!

O uzaq doxsanıncı illərdə diplom rehbərim olmuş Əli müəllimin - YAP-çı, keçmiş deputat Əli Əlirzayevin haqqında təzəlikcə çıxan bir anonim məqalənin də bu nostaljiye dəxli yoxdur. Yazmışdır ki, Əli müəllim "Narxoz"da çox köhnə üsulla dərs keçir, mühazirəni dəftəre yazdırır və sair...

Eh, Əli müəllim, bizim dövrümüz doğrudan keçibdir. Sizin 90-ci illərdəki o saflığınız da eşitdiyimə görə, YAP girdən çıxdan itibar, üzə bilməyen manatımız kimi boğulubdur. Kədərlidir. 90-lardan o qədər belə kədərlə xatirəmiz var ki. Yazmaqla bitmir. Seymour Baycan sağ olsun, o illərin qəribə havasını "Quqark" romanında xeyli təsvir edibdir. Ancaq yəqin ki, her birimizin içində öz "Doxsanıncı illəri" var. Hər birimiz haçansa o illeri yazmalyıq. Yoxsa çox adam çox şeyi başa düşmür.

Bəs "Fəryad" qəzetini - hələ siz bunun adına fikir verin, indi hansısa nazirliyin belə adda mətbü orqan təsis eleməsi də fantasmaqoriyaya bənzəyir, ancaq gerçəlik id - xatırla-mağının səbəbi nədir? Bir güləmli yazı yadına düşmüşdülər. Qəzet Abşeron yarımadasında, Bakıda və Sumqayıtda zə-hərli qaz buraxan kimyəvi zavodların çoxluğununu oxuculara çatdırmaq üçün belə yazmışdı: "Bakıda atmosferin tərkibində oksigenin miqdarı cəmi 30 faizdir". Guya bu çox pis haldır. Oxucular da böyük ehtimal ah-uf edib ekologiyamızı zə-hərələyən sovet hökumətini xeyli söymüşdülər.

Əslinde söymekdə haqlı olardılar, çünkü söyləsi dövlət idi. Yoxsa ekologiya idarəsinin qəzeti Yerin atmosferində oksigenin miqdarının cəmi 20 faiz olduğunu bilərdi. Həmin "araşdırma" məqaləsinin rəqəmində isə belə çıxırdı ki, Bakıda hava lap zordur, oksigen normadan 10 faiz də artıqdır. Təbii, Kaşpirovskinin fokuslarına inanan, Allan Cumakının verilişini həsrətə gözləyib stəkan dolu suyu ekranın qabığına qoyub bir saatə yaxın yerində donan, ağızını mırıldadıb guya mənfi enerjidən qurtulduğuna inanan milyonlarla adam o bərbad sovet təhsilinin yetirmələri idilər.

Sonda bir həyat epizodunu yazdım. Məhəllə yaxınlığında minik avtomobilinin yük yerində mer-meyvə satan bir ailə vardi. Orta yaşılı kişi və qadın idilər. Bir gün alma alanda gördüm qadın tərezidə çəkə-çəkə öz-özünə deyinir, yaxında dayanmış polisə işarə vurur: "140 manata şəhid ailəsini necə saxlayım? Bu da Əzrayıl kimi kəsdirib, imkan vermir". Bir neçə gün keçdi, eyni yerde başqa dialoqun şahidi oldum. Bu defə qadın yox, kişi polisə dedi ki, şəhid ailəsi saxlayıraq, imkan ver dolanaq. Polis isə belə dedi: "Neyləyim, mən də iki şəhid ailəsi saxlayıram. Rəisin emri var, burda meyvə satmaq olmaz".

3 gündən çoxdur meyvə satan o maşın daha gəlmir. Belə başa düşdüm ki, polisin saxladığı şəhid ailələri meyvəçinin saxladığı şəhid ailəsinə qalib gəldi.

O maşın gəlməyəndən məhəllədə oksigen sanki azalıb-dir. Görəsən, neçə faizdir? Qəzet də çıxmır soruşasın...

Düşmənin son sərhəd təxribatı arxasında daha bir motiv

Ermənistən ötən ilin 29 dekabrında Azərbaycanla sərhədə tövərdiyi və layiqli cavabını aldığı təxribatda hansı məqsədlər güddüyü aydınlaşır. Bir hədəf sübhəsiz ki, bu incidentlə Rusiyanın dominant olduğu Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) "iradəsi"ni yoxlamaq, daha dəqiqi, onu Azərbaycanca qarşı kökləmək idi. Lakin hiylə baş tutmadı.

Doğruludur, qurumun sabiq katibi Nikolay Bordyuja ümumi şəkildə hadisəni pisləvi və ermənilərə xoş gəlmək üçün hətta "DQR" ifadəsini işlətdi. Ancaq cəmi bir gün sonra KTMT metbuat xidməti və Rusiya XİN səviyyəsində o, təkzib edildi və daha bir gün sonra isə vəzifəsindən uzaqlaşdırıldı. Bununla rəsmi Moskva açıq şəkildə anlatdı ki, İrəvanın belə təhlükəli kaprızlarına ortaq olmağa, Azərbaycanla münasibətləri korlamağa hazırlaşır. Belə bir reaksiyanı Kremlin marionet ölkəyə qalaburması da adlandırmış olardı.

Lakin Ermənistən hədəfi belə görünür ki, təkcə Azərbaycan olmayıb. Hədəfde hem də son zamanlar xeyli istiləmiş Türkiyə-Rusiya əlaqələri olub. Bəllidir ki, İrəvan Ankara-Moskva yaxınlaşmasından ciddi şəkildə təlaş keçirir. Ermənistən xüsusi də Suriyada atəşkəs dair Moskva və Ankaranın tarixi anlaşmasından rahatsızlıq keçirir və haqlı olaraq, hesab edir ki, analoji əməkdaşlıq formatı, üstəgəl, Azərbaycanın iştirakı ilə, Cənubi Qafqazda, Dağılıq Qarabağ məsələsində reallaşa bilər.

Təsadüfi deyil ki, ermənilərin son sərhəd təxribatı məhz Suriyadakı anlaşmadan az sonra təsadüf edir. İrəvan bu cür təxribatlarla Rusiya-Azərbaycan, ardınca isə Rusiya-Türkiyə münasibətlərində inamsızlıq və etimadsızlıq toxumları səpməye ümidi edir. Demək, Türkiyə-Rusiya münasibətlərinin dərinleşməsi ilə benzər incidentlərin artması istisna deyil.

Rusiyalı ekspert Yevgeni Mixaylovun da bu mövzuda xüsusda şərhi maraqlıdır. Xüsusi olaraq rusdilli Vesti.az saytı üçün yazdığı məqalədə politoloq önce Sərkisiyan rejiminin sülh bəyanatlarının fiksisi olmasına diqqət yönəldir: "Mən əlbəttə ki, 2017-ci ildə bir çox dünya ölkələrində sərhəd dəyişiklikləri gözlənilir. Yeni ABŞ administrasiyasının kursunda gözlənilen dəyişiklik, keçmiş SSRİ ölkələrinəki geosiyasi qüvvələr bölgüsündə Amerikanın iştirakı ilə bağlı gözlənilən dəyişiklik Qarabağ məsələsində də müsbət neticələrini verəcək", - deyə ekspert qeyd edib.

İrəvanın Rusiya və Türkiyəni toqquşdurmaq planı - hədəfdə həm də Bakıdır...

Qarabağ konfliktinin həllində Türkiyə-Rusya amili önə çıxır; **rusiyalı ekspert:** "Nizamlamanın əsas iştirakçıları Moskva və Ankara olacaq, Ermənistən əraziləri geri qaytarmaq zorunda qalacaq"; işgalçi Öləkə iki paytaxtın yaxınlaşmasına görə əndişədə...

nəzərə alınmaqla razılaşdırılacaq və sülh nizamlanmasının əsas iştirakçısı üçün təref olacaq. Yeni əsas qarant ölkələr kimi Rusiya və Türkiyə çıxış edəcək: Rusiya Ermənistən əsas müttəfiqi kimi, Türkiyə isə Azərbaycanın təhlükəsizlik maraqlarının qaranti qismində".

Rusiyalı analitikə görə, bu, Ermənistən xoşuna gəlməyəcək, ancaq İrəvanın ayrı yolu da olmayacaq. "Azərbaycan ərazilərinin işğalı da yandırılmalıdır. Ən azindan mən "bufer zona"ya aid rayonların qaytarılmasını gözləyir. Erməni istibləşmentin herbi ritorikası artıq sade Ermənistən sevindirə bilmez. Və tam ehtimal var ki, o, regionda situasiyanı laxlatmaqla Rusiya və Türkiyənin maraqlarını toqquşdurmağa çalışacaq. Ancaq mənim fikrimcə,

yeni erməni dövləti yaratmaq yönündə cəhdləri tam uğursuz görünür: "Sərhəddəki bütün bu təxribatlar Azərbaycan üçün real nəticələrə getirmək gücündə olmayan gizli sancımlar təsiri bağışlayır. Üstəlik, bunu KTMT üzvləri de başa düşür və ehtiyyatlı şəkildə anladırlar ki, Ermənistən özünü balaca uşaq kimi aparır.

Yeni məqsədli şəkildə şüluqluq salmaqla istəyir ki, böyük qardaş ona arxa dursun. Tarixən biz bunu artıq Osmanlı imperiyası zamanı, 20-ci əsrin əvvəllərində görmüşük. Türkiyə və Rusiya arasında münasibətlərin normala düşməsi Ermənistən sevindirə bilmez. Və tam ehtimal var ki, o, regionda situasiyanı laxlatmaqla Rusiya və Türkiyənin maraqlarını toqquşdurmağa çalışacaq. Ancaq mənim fikrimcə,

bütün bunlar uğursuz olacaq, yekunda ağıl qalib gələcək və biz işğal altındakı ərazilərin qaytarılmasını "görecəyik", - deyə politoloq əlavə edib.

Rusiyalı politoloq kimi düşünen ekspertlər az deyil. Gerəkədən də, Dağlıq Qarabağ məsələsi nəinki Rusiya-Azərbaycan və Rusiya-Türkiyə münasibətlərini açıq şəkildə təhdid edən vəziyyətə gəlib, bütövlükdə regionu partladacaq qorxulu amilə çevrilib. Odur ki, bir an önce bölgənin bu en üzüçü konfliktin "fitilini" çıxarmaq zərurəti heç vaxt olmadığı qədər zərətətə çevrilib. Bunu isə həqiqətən Rusiya və Türkiyə edə bilər - üstəlik, Suriya timsalında orta əməkdaşlıq örnəyi varsa...

□ Siyaset şöbəsi

Türkiyədən İsrailə ilk nümayəndə heyəti gedəcək

Fevralın 7-8-də Türkiyədən ilk nümayəndə heyəti İsrailə səfər edəcək. "Report" Türkiyə KİV-inə istinadən xəbər verir ki, bunu ölkənin adliyyə naziri Bəkr Bozdağ bildirib. Məlumatda görə, səfərdə məqsəd azad ticaret sahəsində razılaşmamı genişləndirməkdir.

Xatırlada ki, Türkiye və İsrail münasibətlərin normallaşması haqqında saziş iyun ayında imzalayıb. Müqaviləyə əsasən, İsrail 2010-cu ildə baş vermiş və iki ölkə arasında münasibətlərin pişəşmesinə səbəb olan "Mavi Mərmərə" gəmisi ilə bağlı hadisə ilə əlaqədar Türkiye 20 milyon dollar təzminat ödəmək məcburiyyətində qalıb. Qeyd edək ki, hər iki dövlətin bir-brində səfirləri fəaliyyət göstərir.

"Azərbaycanın xarici siyaset kursunu dəyişməsi hesabına Qarabağ münaqışının həll olunacağına ümidi bəsləmək köhnə versiyadır. Lakin həmin idəyəni irəli sürənlərin bütün köklü suallara cavabları yoxdur".

Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiyaya qarşı mübarizə komitəsinin üzvü Zahid Oruc bu fikirleri rusiyalı politoloq Vitali Arkovun son açıqlamasını şərh edərkən bildirdi. Rusiyadan olan ekspertə görə, Kreml Dağılıq Qarabağ ətrafında kritik situasiyanın fərqlikdir və vəziyyəti dalandan çıxarmaq barədə düşünür. Ancaq ekspert Kremlin məsələnin həllində aktiv rolunu Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyi və Gömrük İttifaqına qoşulması kontekstində gördüyüni gizlətmeyib. "Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi İttifaqı ile yaxınlaşmasına dair yol xəritelerinin hazırlanması Dağılıq Qarabağ münaqışının nizama salınmasının gizli bəndlərindən biridir", - deyə Arkov iddia edib.

Deputat Zahid Oruc isə "Yeni Müsavat" a açıqlamasında Bakının kursunun geridönmez xarakter aldığına diqqət çəkdi: "Söhbət müstəqillik illərində ölkəmizin beynəlxalq iqtisadi məkana dorğu apardığı, integrasiya kursundan gedir. Bütün transmilli laiyihələrdəki - keçmiş və gələcək enerji strategiyasındaki tərəfdəşlərimiz Qərb dövlətləridir. 90-ci illərdə Rusiya Xəzər üzərində inhisarçı mövqeyini itirməyə başlayanda "Əsriñ müqaviləsi"ndə kiçik payla iştiraka nail olsa da, sonradan həmin mövqeni də itirək özü Avropa ilə nəhəng təbii ehtiyatlarının birge işlənməsinə getməyi qərarlaşdırıldı. Ona görə də iqtisadi fundamentlerin əsas inkişaf istiqamətlərini və onların maraqlarını bir kənarə atıb, fərqli beynəlxalq formatlarda üzvlük meydani axtaracağımız haqqındaki ehtimallara qatılmırıam. Neft üzünü hara çevirirə, dövlət ondan fərqli istiqamətlərə gedə bilməz. Məgər sanksiya rejimində çıxmaga çalışın Moskva əhali sayı 750 milyon nəfərə çatan və dünyadan ən güclü texnologiyasına sahib olan Qərb bazarları uğrunda savaşmır?"

Deputat bir məqamı da xüsusi vurğuladı: "Bizi Avrasiya İqtisadi Birliyində gözləmirlər. Çünkü cəmi 4 dövlətin üzvlüyü halında orada vahid iqtisadi-ticarət münasibətləri formalaşdırmaq hələ də mümkün olmayıb. Belarus və Qazaxistan daxili maraqlarını qorumaq üçün geniş-miqyaslı tədbirlər həyata keçirir. Ona görə də Qarabağ münaqışını Azərbaycanın xarici siyaset kursu əleyhinə təzyiq alətinə çevirməkdə günahlandırılan Moskvanın həqiqi məqsədləri haqqda deyilənlər xeyli fərqlidir. Doğrudur, Obama dönəmi Cənubi Qafqazda Amerika maraqları-

nın vurulması ilə yadda qaldı və həmin boşluğu Avropa Birliyi doldura bilmədiyindən Rusiya və İran aktiv şəkildə regionun üç dövləti ilə temaslarını dərinləşdirməyə çalışırlar. Hər halda, Kremlin çox müüm strateji silahlarını son iki ilde Bakıya satmaq qərarını

dir. Sərhədçilər funksiyasını Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Teşkilatının və Avrasiya İqtisadi İttifaqının üzv dövlətləri üzərinə götürməlidir". Bu isə Rusyanın çoxdan reallaşdırmaq istədiyi variantdır.

Hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik-leytenant

politoloqları və siyasetçiləri də, görünür, müəyyən maraqlara xidmət edərək belə hoq-qabazlıqla meşğul olurlar. İndi də Arkov soyadlı bir politoloq yenə rəsmi Moskvanın mövqeyində çıxış edərək guya ölkəsinin kritik situasiyanın fərqində olmasından, vəzi-

Azərbaycan // odla SU ARASINDA // qalıb?

Hərbi və siyasi ekspertlər şimal təhlükəsindən danışdır

verərkən, məhz Qərbi regiondan çıxarmaq niyyətini güdüyü hər kəsə bəllidir. Nəticədə 2017-ci ildəki gözlənilərlərən Amerika-Rusya münasibətlərinin hansı xətt üzrə inkişaf etməsindən, o cümlədən Suriya ətrafında yanvarın 23-də Astanada tapıla biləcək anlaşma formulundan, Rusiya-Türkiyə arasında formalanın yeni alyansın dayanıqlığından asılı olacaq. Donald Trampin xarici siyaset kurşunda Qafqaz hansı yeri tutacaq, Kremlle anlaşma hesabına beynəlxalq siyaset necə dəyişəcək, Suriyada iflasa uğrayan Qərbin keçmiş siyasi elitarası hansı qisas ssenariləri nişə salacaq və sair məsələlər eyni dərəcədə bizim regionun gələcəyi ilə əlaqəli problemlərdir. Ona görə də Böyük Oktyabr Sosialist İnqilabının 100 illik yubileyi münasibətlə Moskvanın dünyani yenidən bölgündürmək uğrunda mübarizəyə qalxacağını və keçmiş müttəfiq respublikalara İttifaq müqaviləsini təklif edəcəyini gözləmirem".

Rusiyalı ekspertin digər iddiaları da diqqətdən kənarə qoyula bilməz. Politoloqa görə, münaqışə zonasında sülhəmərəmlilərin yerləşdirilməsi Azərbaycan və Ermənistən hərbiçiləri arasında toqquşmaları minimuma sala bileyəcini düşüñür". Ü.Cəfərov səslənənləri "boş ve mənasız fikirlər" adlandırdı: "Onların esas məqsədi bölgeye sülhəmərəmlilərin yerləşdirilməsi mövzusudur ki, guya bunun Azərbaycan və Ermənistən hərbiçiləri arasında toqquşmaları minimuma sala bileyəcini düşüñür". Ü.Cəfərov ötən il ərzində bir sıra qeyri-ciddi açıqlamaları ilə gündəmdə qalan rus politoloq Sergey Markovu xatırlatdı: "Ötən il az qala sensasiya və şok kimi təqdim edilən bir açıqlaması oldu ki, azərbaycanlı qacqın və məcburi köçkünlər ilin sonuna kimi öz yurd-yuvalarına dönəcəklər. Kreml ne edir-etsin, sözə Azərbaycanı dəstəkləsələr də, əməldə işgalçı Ermenistanın yanında, onu hər addımda müdafiə edir və ən dəhşətli, münaqışın daha da alovlanması üçün təcavüzkar silahlandırmaqda davam edir".

"Ermənistən Dağılıq Qarabağda temas xətti boyunca öz qoşunlarını geri çəkməkə bilər. Bu adamı indiyədək də "Rusya prezidentinin yaxın etrafı kim" bize sırrımda davam edirlər. Belə "ağır çəkili" rus

□ E.PAŞASOV

ABŞ kürdlərin Suriya danışıqlarında tərəf olmasını istəyir

Ankara-Vaşinqton münasibətləri daha da gərginləşə bilər; kürdlərin Suriyanın şimalında güc olaraq qəbul olunması Türkiyəyə qarşı böyük bir təhlükədir

Dövlət Departamentinin sözcüsü Mark Toner gündəlik brifinqdə deyib ki, Suriya münaqışosunun həlli ilə bağlı danışqlarda kürdlər (PYD) də iştirak etməlidir. Amerikalı rəsmi Vaşinqtonun Suriya münaqışosunun həlli prosesinin BMT-nin çətiri altında aparılmalı olduğunu bildirib. Toner deyib ki, kürdlər Suriyada gücü olan bir qrupdur, həll prosesində onları da iştirak etməsi lazımdır.

Eyni zamanda o, ABŞ-in PYD-nin silahlı qanadı olan YPG-ye silah vermediyini bildirib. Ancaq eyni zamanda jurnalistlərin "əgər PKK PYD ilə eyni bir teşkilat deyilsə, o zaman PYD-ye nədən silah vermisiniz" sualına cavab olaraq Türkiye hakimiyətinin həssas yanaşmasını nəzəre aldılarını deyib.

Qeyd edək ki, PYD-nin hərbi qanadı YPG Suriya münaqışosunun ilk illərində yaranıb və tezliklə kürdlərin six yaşadığı şimal kantonlarının 3-də nəzarəti ələ alıblar. Daha sonra İŞİD o bölgədə güce əvrildikdən sonra ABŞ İŞİD-ə qarşı YPG-ni dəstəkləyib. Kobani qəsəbəsinə İŞİD-in hücumu zamanı beynəlxalq koalisiya hava dəstəyi ilə kürdlərin qəsəbəni qorumasına nail olublar. Ancaq kürdlərin tədricin Suriyanın şimalında güce əvrilməsi Ankarani narahat etməye başlayıb və Vaşinqtona etirazlardan sonra 2015-ci ilin payızında Pentaqon kürdlərə yardım dayandırlığını bəyan edib. Məhz bu dövrde kürdlərin silahlı qüvvələri - əreb və türkmenlərdən ibarət yeni Suriya Demokratik Qüvvələri adlı birlik yaradılıb. Bu qruplaşmayla Qərb ölkələri ciddi şəkildə dəstək verir. ABŞ və Avropa ölkəleri İŞİD-ə qarşı mübarizədə SDQ-nin qüvvələrindən quruda əməliyyat gücləri kimi istifadə edir. Böyük Britaniya, Fransa və digər Avropa ölkələrinin təlimatçıları SDQ-ye müxtəlif silah və təchizat yardımını edir. 100 fransız təlimatçısının SDQ-ye yardım etdiyi bildirilir. Ümumiyyətkdə 600 nəfərə yaxın ABŞ hərbi təlimatçısının İŞİD-in Suriyadakı "paytaxtı" Raqqaya hücum əməliyyatı üçün kürdlərə təlim keçdiyi bilinir.

Ancaq Vaşinqtonun bu açıqlaması ən çox Ankarani narahat edir. Çünkü Ankara PYD-ni PKK-nın qolu hesab edir, hər iki qruplaşmanın sol ideya daşıyıcısıdır, separatizmi, yeni kurd dövləti qurulmasına çalışır. PYD artıq buna müəyyən qədər nail olub. Suriyadakı münaqışədən istifadə edən PYD son illərdə böyük bir ərazini nəzarətə götürüb. Ankara narahatdır ki, İŞİD-dən sonra kürdlər Suriyanın şimalında İraqda olduğu kimi kurd muxtariyyəti yaradacaq və Suriya hakimiyəti bunu qəbul edəcək. Bu isə Türkiyədə kurd separatizmini gücləndirəcək, Türkiyəyə qarşı ikinci bir kurd tehdidi ortaya çıxacaq. Doğrudur, kürdlər bu iddianı qəbul etmirlər, ancaq istenilən halda sərhədin o tayında kurd muxtariyyəti Ankara üçün başaşırıdır.

Bu səbəbdən də Türkiyə ordusu öten ilin 24 avqustunda sərhədi keçərək Suriya ərazisində əməliyyat başlatdı. Hazırda İŞİD-ə qarşıdurmadan olan Türkiyə ordusunun kürdlərlə toqquşması qəçiləməzdir. Ancaq ən ciddi problem kürdlərin məhz ABŞ tərefindən dəstəklənməsidir. Vaşinqton kürdləri İŞİD-ə qarşı mübarizə adı altında ciddi şəkildə silahlandırıb və dəstəkləri hələ də davam edir. Vaşinqton məhz SDQ-nin eli ilə Raqqanı təmizləməyə çalışır. Bu isə o deməkdir ki, İŞİD-dən sonra bölgədə əsas güc kürdlər olacaq. Bu isə Ankara üçün yolverilməzdır. Ankara hələlik siyasi-diplomatik yollarla Vaşinqtona təzyiq göstərməyə çalışır. Ancaq Tonerin son açıqlaması göstərir ki, Vaşinqton kürdlərin Suriyada keçid prosesində iştirakına və bununla da əslində kürdlərin muxtariyyətinin leqləşəsine nail olmaq fikrindədir. Bu isə Türkiyə üçün ciddi diplomatik sınaq olacaq, Ankara-Vaşinqton münasibətləri daha da gərginləşəcək.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Azerbaycan hökumətinin son illərdə regionda və dünyada geden proseslərlə bağlı aparıldığı xarici siyaset ölkə daxilində müəyyən rəğbət qazanıb. Bu kontekstdə yürüdülen balanslı siyaset, dünya güclərinin heç birinin caynağına keçməmək üçün ağıllı addımlar atılması hər zaman müzakirə obyektidir və hətta müxalifət təmsilçiləri tərəfindən də təqdir olunur.

Uzun illərdir ölkə iqtidarı Rusyanın aqressiyasından özünü qoruyur, eyni zamanda Qərbədən də uzaqlaşır, Amerikanın hiyləgər siyasetini neytral etməyi bacarıb. Ən əsası isə dünyani hazırda ağışuna alan İŞİD terror təşkilatının təhlükələrindən ölkəmiz xilas olunur. Bir növ Azerbaycan regionda oyuncu olmuş bacarıb, eləcə də Dağlıq Qarabağ münaqişesinin həlli istiqamətində zaman keçdikcə əldə etdiyi uğurları irəliyə doğru aparır. Reallıqda ki, regionda və dünyada geden indiki proseslərdə balanslı siyaset aparmaq o qədər də asan deyil. Amma bununla belə, hələ ki bu istiqamətdə hər şey Azerbaycanın istədiyi kimi gedir.

Zaman-zaman ekspertlər sonda Azerbaycanın konkret seçim etmeli olduğunu da diqqətə çatdırırlar. Balanslı siyaset hələ bir müddət də davam etdirmək üçün ölkəmizin şanslarının olduğunu düşünenlər də az deyil. İstənilən

Azerbaycan Rusiya aqressiyasından, ABŞ hiyləsindən, İŞİD təhdidindən necə qorunur?

Qabil Hüseynli: "Dövlətimiz böyük dövlətlərin təxribatına və terror təşkilatlarının təhlükələrinə qarşı doğru siyaset aparır"

halda konkret seçimin Azerbaycanın tərəf olmasına getirib çıxaracağı və bunun da təhlükəli amil olduğu vurğulanır.

Politoloq Qabil Hüseynli hesab edir ki, Azerbaycan hö-

kumətinin apardığı siyaset realliqlara tam cavab verir: "Balanslı siyaset" deyilən bu siyasetdə müəyyən qədər Rusiya-yaya qarşı münasibət daha pozitiv istiqamətdə deyişir. Rusiya ilə bağlı siyasetimizdə tutduğumuz xəttin uğurlu nəticəsidir".

yasından doğan təhdidlərdən qorunmaq üçün müəyyən işlər görülür. Bunun nəticəsidir ki, Rusiya rəhbərliyi ölkəmiz əleyhinə açıq fikirlər bildirməkdən çəkinir. Hətta çox zaman Azerbaycan dövlətinin ünvanına xoş fikirlər səsləndirir. Rusiya mediasında da ölkəmizin ağırlığı hiss olunur. Həm mətbuatında, həm də politoloqları arasında Azerbaycanın haqq işini müdafiə edənlərin sayı durmadan artır. Bütün bunları nəzərə alaraq demək mümkündür ki, Azerbaycan Rusiya ilə bağlı çox ölçülü-biçili siyaset apardı. Burada her hansı bir sehvə yol vermır. Neticədə isə Rusyanın Ermənistanla bağlı siyasetini çıxsaq, normal rezonans ala bilirik. Bu, Rusiya ilə bağlı siyasetimizdə tutduğumuz xəttin uğurlu nəticəsidir".

Politoloq ABŞ-in ölkəmizə qarşı hiyləgər siyaset yürütmədiyini düşünür: "Amerikanın ölkəmizə qarşı müəyyən tələbləri var. Bu, insan haqları və demokratik dəyərlərlə bağlıdır. Bir tərəfdən de Rusiyaya meyilli dən doğan qısqanlıqdır. Düşünmürəm ki, Azerbaycanın Rusiyaya meyilli ABŞ tərəfindən düşmənciliklə qarışanacaq. Əksinə, Amerika hesab edir ki, Azerbaycan özünü yaxın qonşularının təhlükəsindən qorunmalıdır. Çünkü Azerbaycan regionun lider dövləti olmaqla yanaşı, yaxşı strateji tərəfdədir. Amerika da müttəfiqlərinin təhlükəsizliyinin qorunmasında maraqlıdır. Bu baxımdan, ABŞ tərəfindən ölkəmizə qarşı hansısa bir iradaların olacağına inanmırıam".

Q.Hüseynli İŞİD-i siyasi və ölkəmiz üçün təhlükəli bir qüvvə hesab etmədiyini də qeyd etdi: "Doğrudur, İŞİD-in ayri-ayrı qüvvəleri Azerbaycana sızmağa çalışırlar. Həm Azerbaycanın xüsusi xidmət orqanları feal işləyir, həm də bu istiqamətdə ölkəmizə yardım edən dövlətlər hərtərəfli köməklərini əsirgəmirler. Nəzərə alaqlı ki, yaxın ayrlarda olmasa da, yaxın illərdə İŞİD tamam məhv edilecək. Bu müdət ərzində də Azerbaycan qoruna bilecek. Bunların həmisi üümülləşdirib demək mümkündür ki, Azerbaycan tam doğru siyaset yürüdürü. Azerbaycan özünü böyük dövlətlərin təxribatından və terror təşkilatlarının təhlükələrindən qoruya bilir. Belə də davam edəcək".

□ Cavanşir Abbaslı

Tramp Ərdoğanın iki mühüm gözləntisini həyata keçirəcəkmi...

Elçin Mirzəbəyli: "Rusyanın bu iki məsələnin heç birində Türkiyəyə köməyi dəyə bilməz, çünkü..."

Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Amerika ilə münasibətlərin düzəlməsi üçün ABŞ-dan iki gözləntisinin olduğunu bəyan edib: "FETÖ" adlanan təşkilatın rəhbəri Fətullah Gülenin Türkiyəyə verilməsi və ABŞ-in PKK-ya, PYD-ye dəstəyinin kəsilməsi. Qeyd edək ki, Türkiye hakimiyəti uzun müddətdir ABŞ-dan Pensilvaniyada yaşayan Fətullah Gülenin Türkiyəyə təhvil verilməsini tələb etsə də Barak Obama iqtidarı bu tələbi yerinə yetirmədi. Cəmi bir həftə sonra Obama hakimiyətini Donald Tramp hakimiyəti əvəz edəcək. Bəs Donald Tramp Türkiye iqtidarı qeyd olunan iki gözləntisini həyata keçirə bilərmi?

Trampın Rusiyaya loyal münasibətinin, Rusiya prezidenti V.Putinin hətta ona təsir imkanlarının olduğu bəlliidir. Rusyanın bu iki məsələdə, əsasən də Gülenin verilməsinə nail olmaq üçün Türkiyəyə köməyi dəyə bilərmi?

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirdi ki, Türkiyənin ABŞ-dan olan gözləntilərinin qarşılığında, çox güman ki, Vaşingtonun da öz gözləntiləri var. Bu gözləntilərin nədən ibarət olduğu hələlik rəsmən açıqlanmayıb. Çox güman ki, Donald Tramp prezident vəzifəsinin icrasına başlıdıqdan sonra bir sıra məqamlara aydınlıq getiriləcək: "İndiki şəraitdə görünen odur

ki, ABŞ regionda Türkiyəyə bu günədək verdiyi roldan daha artığını vermək istəmir. Ankaranın daha böyük missiya sahiblənmək məqsədilə atlığı addımlar, daha dəqiq desək, güce və potensiala söykenməyən ritorika isə Türkiyəyə qarşı həyata keçirilən arzuolunmaz bir prose sin daha da süretlənməsinə zəmin yaradır.

İndiki şəraitdə aydın olmayan məqamlardan biri də Donald Trampın xarici siyaset kursu ilə bağlıdır. Məsələn, Tramp Rusiya ilə münasibətlərin yaxşılaşdırılması nəticədə onun dövlət katibi və zifəsinə namizədiyi iştir

sürdüyü şəxs-Reks Tillerson Moskvadan öz əməllerinə görə məsuliyyətə cəlb olunmasının vacibliyindən və eyni zamanda Vaşingtonun müttəfiqləri qarşısında götürdüyü öhdəliklərdən danışır. Əgər ABŞ-in xarici siyasetinə görə birbaşa məsuliyyət daşıyacaq Reks Tillersonun mövqeyi yeni komandanın strateji hədəflərini ifade edir, o zaman bu, Vaşingtonun

Moskva ilə münasibətlərinin kəskinləşməsinə səbəb olan geosiyasi kursdan əl çəkməyəcəyi anlamına gelir. Yəni NATO Rusiya sərhədləri ya-xınlığında təhlükəsizlik tədbirlərini daha da gücləndirəcək. Bu isə NATO üzvü kimi Türkiyənin də Rusiya ilə münasibələrinə ciddi təsir göstərəcək və Ankaranı ciddi təzyiq, eləcə də seçim qarşısında qoyacaq.

Rusyanın bu 2 məsələnin heç birində Türkiyəyə köməyi dəyə bilməz. Moskvanın nə

bələ məqsədi var, nə de istəyi. Kreml Türkiyənin bütün ənənəvi müttəfiqləri ilə münasibətlərinin pozulmasını, manevr etmək imkanlarının azalmasını istəyir. Yəni Rusyanın geosiyasi maraqları bunu tələb edir".

Politoloqun sözlərinə görə, inandırıcı görünməsə də Rusyanın belə bir kömək etmək imkanı olarsa, Rusiya Gülenin Türkiyəyə təhvil verilməsinə daha pozitiv yanaşa bilər, nəinki PKK və PYD-nin sıradan çıxarılmasına: "Çünki dənəcək FETÖ məsəlesi Türkiyənin siyasi hakimiyəti, PKK və PYD məsəlesi isə Türkiyə dövlətciliyi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

ABŞ-da keçirilən prezident seçkilərinin nəticələri Ankaranın Vaşingtonla münasibətlərini qaydaya salmaq üçün müəyyən perspektivlərə yol açır. Bu perspektivlər arasından hansının seçiləcəyini isə zaman göstərəcək. Trampın prezidentliyi dönmədə Rusiya-ABŞ münasibətlərinin ideal bir fazaya qədəm qoyaçğını düşünmürəm. Geosiyasi maraqlar Suriyada olmasa da Qara dəniz hövzəsində keşkin şəkildə toqquşacaq və tərəflərin heç biri güzəştə getməyəcək. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, Türkiyənin indiki iqtidarinin qarşısında duran əsas məsələ ölkənin manevr imkanlarının qorunub-saxlanılması, keşkin birqütbli siyasi kursun öne keçməsinə imkan verilməməsidir".

□ Etibar SEYİDAĞA

Gelen həftə and içərək vəzifəsinin icrasına başlayacaq ABŞ-in 45-ci prezidenti Donald Trampa bağlı müzakirə və mübahisələr bitmir. Bir tərəfdən ABŞ-da məşhur şəxslərin Trampa qarşı tənqididə çıxışları davam edir, digər tərəfdən də yeni prezident və onun komandasının Rusiyaya münasibəti geniş müzakirə mövzusudur.

Trampın seçkilərdə qalib gəlməsində Rusiya keşfiyyatının rolunun olması, kiber hücumlar kimi iddialar ABŞ-in yeni prezidentinin Rusiyaya qarşı müsbət çıxışlarını xeyli dərəcədə zəiflətməsinə səbəb olmuş kimi görünür. Ötən həftə ABŞ xüsusi xidmət orqanlarının rəhbərləri ilə Tramp arasında görüş keçirilib. Görüşdən sonra isə ABŞ keşfiyyatının hesabatı yayılıb. Hesabatda Rusiya prezidenti Vladimir Putinin prezident seçkilərini udmaqdə Donald Trampa yardım göstərməyə çalışığı qeyd olundu.

Keşfiyyat hesab edir ki, prezident seçkiləri zamanı haker hücumlarının arxasında mehz Rusiya durub. Eyni zamanda keşfiyyat Trampın xeyrinə səsverməyə təsir etməyə səy göstərmək üçün Demokrat Partiyasının oğurlanmış elektron məktublarını "Wikileaks" saytına göndərmiş Rusiya agentlərini dəqiqləşdirib. Təbii ki, ruslar bu iddiaları tekzib edir.

Maraqlıdır ki, ABŞ-in indiki administrasiyası Trampı bu iddiaları ciddi qarşılamağa çağırıb. Yeni görünən odur ki, ABŞ-da bəlli bir çevreler yenİ prezidentin fəaliyyətinə, onun siyasi baxışlarına müyyən mənada düzəlişlər edir, onu yönəldirməyə çalışırlar. Hənə qədər prezidentli respublika olsa da, ABŞ-in birinci şəxsləri belə dövlətin müyyən xarici və daxili siyaset standartlarından kənara çıxa bilməz. Hiss olunan odur ki, son hərəkətlər Trampı məhz o "dövlət cizgiliyi" içerisinde tutmağa hesablaşdırıb.

Ş.Cəfərliyə görə, son adımlarda hiss olunan əsas

Amerika Trampı idarəedə biləcəkmi...

Şahin Cəfərli: "Son hadisələr göstərir ki, Trampın dövlətin ənənəvi siyasetinə və uzunmüddətli strateji maraqlarına zidd siyaset yeridərək bir "sistem zəlzələsi" yaratmasına imkan verməyəcəklər"

Şahin Cəfərli

məhz Trampın sistemə uyğunlaşması üçün edilən cəhdədir: "Son hadisələr göstərir ki, Trampın dövlətin ənənəvi siyasetinə və uzunmüddətli strateji maraqlarına zidd siyaset yeridərək bir "sistem zəlzələsi" yaratmasına imkan verməyəcəkdir. Keşfiyyat rəhbərlərinin verdiyi briñiq Rusyanın haker hücumlarına həsr olunsa da, bu, həm də yeni prezidenti ipə-sapa yatmaz davranışlarından əzaqlaşdırmaq, onu müyyən çərçivələrə salmaq, yeni "bedən üzvü" nü

organizmə uyğunlaşdırmaq cəhdərinin tərkib hissəsi idi. Brifinqdən sonrakı açıqlamalar göstərdi ki, sistemin Trampın komandasındaki temsilçiləri da bu uyğunlaşdırma cəhdələrində iştirak edir. Bu sıradə Tramp dövründə Ağ Evin administrasiyasının rəhbəri vəzifəsini tutacaq Reyn Pribusu xüsusi qeyd etmək lazımdır. R.Pribus respublikaçıların Milli Komitəsinin sədri idi və elitaya yaxın adam sayılır. Trampın mövqeyinə ciddi təsir imkanı olan digər şəxs isə yeni vitse-prezident Mayk Pensdir. Pens əvvəl konqresmen olub və sisteme yad adam deyil. Bu şəxslər

Trampın prezidentliyi dövründə müyyən qədər kölgədə qala bilər, amma səhna arxasında, qərarların qəbulunda müüm rol aolacaqlarına şübhə yoxdur.

Rusyanın seçkilər müdaxiləsinə gəlincə, Ş.Cəfərli deyir ki, eger Hillari Clinton prezident seçilsəydi, haker hücumlarına ister dövlət aparatı, isterse də demokrat siyasetçilər tərəfdən bəlkə də bu qədər əhəmiyyət verilməyəcəkdi. Ancaq indiki siyasiyada bu cür reaksiyalar oartada başqa məqsədin. Yeni Trampı çəkindirməyin dayandığını göstərir: "Düzdür, həzirki dövrə hər hansı dövlətin vacib infrastrukturlarına kibər-hücumlar həmin dövlətə qarşı silahlı təcavüze bənzər addım sayılır, bu baxımdan, ABŞ əlbəttə ki, hansısa şəkildə Rusiya cavab vereceki. Amma düşünürəm ki, Clinton seçilsədi, məsələ bə qədər böyüməyəcəkdi. Trampin Putine səbəbi hələ tam aydın olmayan simpatiyası məlum idi və yanvarın 20-dən sonra onun sanksiyaların ləğvi də daxil olmaqla, Kremlə jest xarakterli bəzi addımlar atı biləcəyi ehtimal edilirdi.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Avropada AES-lər terror hədəfi ola bilərmi...

Ekspert: "AES-lərin müdafiəsi hərəkəflə formada və bir neçə mərhələli şəkildə həyata keçirilir"

obyektlərin qorunmasında müstəsna rol var və xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqəli olurlar. Təbii ki, bu kimi obyektlər hədəf kimi götürüle bilsə də, onların qorunması yüksək səviyyədə təşkil olunduğundan orada hər an terror akti töretmək mümkün deyil. Bundan əlavə, hər bir AES və digər qurğuların terroru və ya hansısa təbii fəlakətə qarşı avtomatik olaraq anti-reaksiya sistemi var".

Ekspert bildirib ki, İŞİD və digər terror təşkilatlarının AES-lərdə terror töretməsini düşünür: "Çünki onların idarəedildiyi mərkəzlerin karşısındada adətən bu cür məsələlər qoyulmur. Bunların əsas məqsədi hansısa hakimiyəti devirmek, insanların arasında narazılıq salmaq, qorxu yaratmaq və KİV vəsitiylə öz varlıqlarını sübuta yetirməkdir. Eyni zamanda Avropada hər hansı bir AES-ə qarşı töredilək terror akti təkcə həmin dövlətə deyil, etraf dövlətlərə qarşı yönəldiyindən, bunlar artıq böyük terrordan yaxınlaşmışlar. Bu baxımdan, düşünürəm ki, terror təşkilatları AES-ləri hədəfə alınlardır".

Yazıcı-konspiroloq Həmid Herişci isə mövzu ilə bağlı maraqlı məqamlar söyleyib: "Dünya konspiroloqları bele bir fikir səsləndirirlər ki, 2011-ci ilde Saxalin və Kuril adalarında və

Dünyada terrorun sərhədləri tədricən Sərgədən Qərbə doğru genişlənməkdədir.

Ötən aylar ərzində Avropada baş verən teraktlara nəzarət saldıqda bu faktı açıq şəkildə görmüş olarıq. Nəticə olaraq artıq Avropanın illər əzunu sakit, iştiraklardan uzaq olan şəhərlərində belə, terror hadisələri törədilir. Hətta xüsusi xidmət orqanlarının səriştəsi dünyaca məşhur olan ölkələr belə bunun qarşısını ala bilmirlər.

Nəzərə ala ki, dünyada əhalinin sürətlə çoxalması, insanların tələbatının artması ilə əlaqədar sənaye istehsalının miqyası sürətlə genişlənir. Bu na görə də istehsal proseslərinə cəlb edilən xammalın, təbii sərvətlərin və energetik resursların həcmi və miqdarı da getdikcə artır. Bu hal isə dünyada təbii sərvətlərin tükenməsinə və alternativ enerji mən-

Eksper Arzu Nağıyevə görə, terrordan heç bir təşkilat və qurum siyortalanmayıb: "Baş verən hadisələr bir daha göstərdi ki, Avropada xüsusi xidmət orqanlarının işi bir o qədər də yüksək səviyyədə deyil. Bunu biz həm Almaniyada, həm Fransada, həm də digər hadi-

sələr zamanı da müşahidə etdik. Ancaq AES-lərin və digər bu kimi qurumların hərbələşmiş qorunması həm Avropada, həm də bütün Qərb dövlətlərində təşkil olunub. Düşünürəm ki, AES-lər qorunan obyektlərin siyahısına daxil olduğu üçün onların müdafiəsi hərəkəflə formada və bir neçə mərhələli şəkildə həyata keçirilir. Eyni zamanda həm onların işçilərinin tərkibində, həm də yaxınlıqda yaşayış müxtəlif vətəndaşların

ziyyət kəskinləşir. Belə ki, yaponlar dəfələrlə ruslardan xahiş edirdilər ki, həmin əraziləri qaytarılsın. Belə vəziyyətdə Rusiya çətin durumda idi. Nəticədə Rusiya çox güzil tekonik silahdan istifadə edərək, Sakit okeanda sunami yaradır. Həmin dalğalar isə birbaşa AES-lərin üzərine gəlir. Yəni bu, öncədən hesablanmışdır. Bu texnologiyalar İkram Kərimov texnologiyaları sayılır. İkram Kərimov ilk tektonik silahın yaradıcısı, zəlzələşunas alımdır. O, çox qapalı adamdır və heç kimlə görüşmür. Bu faktın özü belə onun barəsində çox şey deyir. Mövzuya qaydaraq bildirim ki, məndə olan məlumatə görə, həmin hadisədən iki heftə əvvəl Yaponiyanın qırıcı təyyarələri əraziyə yaxın yərə gətirilib. Onlar Rusiyaya qarşı hansısa əməliyyat hazırlayırlılar. Lakin emrə bir neçə dəqiqə qalmış sunami yaşanıb. Onu da qeyd edim ki, ilk dəfə AES-ə hücum Çernoblda təşkil olunub və bunun qəza deyil, məhz hücum olması indilərdə sübut olunur. SSRİ nüvə ölkəsidir və onunla açıq mübarizəye girmək mümkün deyildi. Yəni ilk qurban Yaponiya deyil, SSRİ olub. Yaponiyada baş verən hadisə isə buna gecikmiş cavabdır".

□ Əli RAIŞ

Ölmek yaşamaqdan daha bahalıdır. Bu, kimiñerse bir qədər pafoslu cümle təsiri bağıqlasla da, əslində real həq bundan da pisdir. Cünki ölkəmiz də daxil olmaqla, bir çox dünya ölkələrinde insanların vəfatının yaxınlarına xeyli əziyyət, ciddi məsəflər gətirdiyi məlumdur. Bu günə qədər Azərbaycan məqyasında bu rəqəmlərlə sizi zaman-zaman tanış etmişik. Baki qəbiristanlıqlarında gündən-güne qiyməti yüksələn qəbir yerləri, məzar yeri çatışmazlığı ən çox müzakirə olunan mövzulardandır. Once ölkəmizdəki qiymətləri yada salıb, daha sonra dünyadakı duruma da nəzər salaq.

Bakının bahalı və ucuz qəbir yerləri

Ev qiymətləri kimi, qəbir yeri qiymətləri də heç şübhəsiz ki, qəbiristanlığın yerləşdiyi məkandan asılıdır. Ərazinin şəhərə yaxınlığı qiymətlərdə xüsusi yer oynayır.

Biləcəri qəbiristanlığı	- 400-500 AZN
Xirdalan qəbiristanlığı	- 800-1500 AZN
Badamdar qəbiristanlığı	- 800-2000 AZN
Güneşli qəbiristanlığı	- 600-1500 AZN
Qaraçuxur qəbiristanlığı	- 200-1000 AZN
Qurd qapısı qəbiristanlığı	- 2000-3000 AZN
Hövşən qəbiristanlığı	- 150-300 AZN

Bu qiymətlər təbii ki, stabil deyil. İldən-ilə, şərtlərə və şəraitə uyğun deyisişir. Qonşu Türkiyədə də veziyət bizzəkkindən yaxşı deyil. İstanbulda ən bahalı məzarlıq Aşıyan, Zincirliköy, Karacaahmet, Çengelköy və Ulusdur. Bu məzarlıqlarda İstanbulun və Türkiyənin ən zəngin ailələrinin qəbirleri var. Burada qiymətlər 9 min Türk lirasından başlayaraq 18 minə qədər yüksəlir. Azərbaycan mənati ilə 4500 manatdan 9 min manata qədər... Ancaq ümumi olaraq Türkiyədə ortalamə bir məzar yerinin qiyməti 90 lirdən (45 manat) 3 min lirəye (1500 manat) qədərdir.

Türkiyədə durum bərabər - ev qiymətinə qəbir yeri satılır

"Yeni Məsəvət" Türkiyənin "Hürriyət" qəzeti istinadən yazar ki, İstanbulun "göbəyində" basdırılmanın qiyməti lüks bölgələrdəki ev qiymətlərini deyidə qoyub. Elanlarda bir kvadrat metri 150 min lira (75 min manat) olan məzar yeri üçün 2 milyon 400 min lirə (1 milyon 200 min manat) istenilir.

Məzar yeri məşhur ailələrə yaxın olanda ise qiymətlər türk lirası yox, dollarla hesablanır. Məsələn, Sabançı ailəsinin yaxınlığında, 2 kvadrat metr sahəsi olan qəbir yeri 250 min dollardır. Bu qiymətə şəhərin ən bahalı bölgəsi olan Nişandaşında 2+1 lüks mənzil almaq mümkündür.

1 yanvar-31 dekabr 2017-ci il tarixləri arasında keçəri olan qiymət tariflərinə görə, əl yandıran qəbir yerləri məlum olub. İstanbulun Anadolu bölgəsində Çengelköy və Karacaahmet, Avropa tərəfində isə Zincirliköy, Ulus, Rumelihisarı (Aşıyan), Abide-i Hürriyət və Nafibaba qəbiristanlıqları bu siyahidadir. Bu qəbiristanlıqlarda yer qiyməti

Harada olmek

UCUZdur?

Dünya ölkələrindən bir-birindən fərqli qəbir yeri qiymətləri...

ötən il olduğu kimi 6 min lirədir. (3 min manat) Amma bu qəbiristanlıqlardakı boş qəbir yeriin qiyməti isə 13.64 faiz artıb.

Qonşu İranda da qəbir yerləri pulludur. Amma burada da istisnalar var. Məsələn, İranda 500 min tuman (260 dollar) 270 min tuman (145 dollar), 150 min tuman (80 dollar) qiymətlərində məzar yerləri var. Ancaq yaxusı bəyərleri olan məzarlıqlar da var. Məsələn, Tehran yaxınlığında yerləşən İran-Iraq mühabibəsi şahidlerinin defn olunduğu "Behiste-Zəhra" ("Zəhra cənnəti") məzarlığı ölkədə ən bahalı qəbir yerlərinin olduğu yerdədir. Burada qiymətlər 350 min tūməndən 15 milyon tūməndək (180 dollar-7700 dollar) dəyişir. Daha bir bahalıq məzar yerləri ziyarətgahlar ərazisində olur. Bu cür yerlərdə dəfn olunmaq arzusunda olanlar çox olduğundan bura yaxusı qiymətlər qoyulub.

Almaniyada qəbir yeri 2400 avrodur

Keçək Almaniyaya. Bu ölkədə yas mərasimi ümumən 7 min avroya başa gəlir. Bu qiymət əsasən qəbir yerindən, xidmet və atributlardan asildir. Statistikaya görə, mərhumların 60 faizini qəbirlərdə basdırırlar, 40 faizini isə yandırırlar.

Qəbiristanlıqlarda basdırılma variantı bahalıdır. Yeri almaq olmaz, onu ancaq Kirayələmək mümkündür. Adətən bu cür Kirayələmə müqavilələri 20 ilə əhatə edir. Sözlügedən müddət bətəndən sonra kirayənin müddətini də uzatmaq olar.

Alman qəbiristanlıqlarında bir qəbir yerinin qiyməti 2400 avrodur. Bu qiymətə qəbirə illik qulluq xidmeti haqqı olan 600-800 avroluq məbləği də əlavə etmək mümkündür. Kilsələrin yanında salınan qəbiristanlıqlarda qəbir yeri qiyməti daha aşağıdır, nəinki bələdiyələrininkində.

Ən məsrefiz variant heç şübhəsiz ki, anonim kremasiya sayılır. Bu əsas 2 min avroya başa gəlir. Bu halda da küləl qəbiristanlığın ərazisində, xüsusi meşədə basdırmaq və ya dəniyin üstüne tökmək mümkündür.

Defn mərasimi isə ümumiyyət 100 avro ilə 4 min avro arasında məsrefə başa gəlir. Bu da tabutdan, eləcə də digər dəfn aksessuarlarından asildir. Amma bunun üçün ailənin pulu yoxdur, dövlət öz hesabına bu xərci ödəye bilər. Amma buna görə ailənin bu dəfn mərasimini gerçekləşdirmək üçün maddi imkanı olmadığını resmi müraciətə bəyan etməsi lazımdır. Az qala hər dörd ölüm hadisəsindən birende bu hal baş verir.

Brazilıyada hər kvadrat metr sahə üçün 45 avrodur

Brazilıya nümunəsinə keçək. Bu ölkədə qəbir yeri hər kvadrat metr sahəyə görə 45 avro təşkil edir. Amma bu, 3 illik dönmən nəzərdə tutulan qiymətdir. 5 il üçün isə bu qiymət 131 avrodur. Böyük şəhərlərdə qiymətlər nisbətən bəha, kiçik şəhərlərdə isə daha ucuzdur. 3 ildən sonra qəbir yerinə görə yenidən pul ödəmək lazımdır.

Əger sözügedən müddətin sonunda qəbir sahibi yaxınlarından heç kim müraciət etmirsə, bu halda qəbirlər ümumi qəbiristanlıqla köçürürlər. Əger qəbiristanlıqla doludursa, bu halda administrasiya özü 3 il sonra mərhumun yaxınlarından qəbiristanlıq yerini boşaltmağı xahiş edir. 3 il sonra isə mərhumun birinci dərəcəli qohumları qəbir yerinin köçürülməsi və ya kremasiya üçün müraciət edə bilər. San Pauloda belə bir qanun hökm sürür. Əger insan öz orqanlarının bağışlanması ilə bağlı vəsiyyət yazıbsa, bu halda ölümündən sonra yaxınları heç bir vergi və ya ödəniş həyata keçirirlər. Bu ölkədə seçilmiş qəbir

yerləri anlayışı yoxdur. İmkənlər ailələr üçün əsas olan odur ki, onlar hamısı bir ərazidə basdırılsınlar. Vərlilər əsasən o ərazini öncədən bütöv şəkildə alırlar. Adətən mərhumun yaşadığı yere yaxın və ya ailənin digər fərdlərinin basdırıldığı qəbiristanlıqlar seçilir. Əger mərhumun ölümündən öncə dəfnı ile bağlı özel vəsiyyəti var idisə (məsələn, külənən denizin üzərində səpmək kimi) bu nu da həyata keçirirlər.

Norveçdə ömür boyu kilsəyə vergi ödəyir, axırda isə...

Keçək Norveçə. Bu ölkədə isə qəbiristanlıq yerini kilsə müəyyənləşdirir. Mərhumun basdırılacağı yer onun harda yaşamasından, hansı yerde doğulmasından asılıdır. Əger ailə qəbir yeri üçün kriteriyalarından fərqli bir məkan seçirse, bunulla bağlı kilsəyə yazılı sorğu göndərməlidilər. Hər bir norveçli ömür boyu kilsə vergisi ödəyir - maaşının 2 faizi həcmində. Ona görə də sənədlərin rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı xərclər o qədər de böyük olmur.

Defn mərasimi isə 2 min avro təşkil edir. Burda da qəbir yeri 20 illiyinə alınır. Amma qohumlar qəbirə qulluq üçün yaxusı məbləğ ödəməlidir. Bunun üçün ilde 100 avro ödəmək lazımdır. 20 il sonra isə müqavilə yenilənməlidir. Bu isə ilde 100 avro məbləğinə başa gəlir. Əks halda, qəbir yeri alınacaq. Yeri gəlməksen, norveçlilər sağ ikən də özlərinə qəbiristanlıqla yer saxlaya bilərlər. Bunun üçün də ilde 100 avro ödəmək lazımdır. Boş məzar yeri 20 ilən artıq saxlamaq mümkin deyil. Əger mərhumun heç bir qohumu qalmayıbsa və ya sosial siyinacaq evində qalıbsa, hökumət onun dəfn və basdırılma xərclərini öz üzərinə götürür.

Gürcülərdə hər şey ucuz, basdırılmaq da...

Finnlandiyada da veziyətli fərqli deyil. Orda da insanlar hə

yin miqdarı mərhumun ümum kilsəyə ödədiyi verginin məbləği ilə ölçülür. Maraqıldır ki, qohumları dəfn mərasimi üçün heç nə ödəmirlər. Əger mərhumun kilsəyə hər hansı ödəməsi olmayıbsa, bu halda dəfn xərclərini hökumət özü ödəyir. Qohumlar öz vəsaitləri hesabına ancaq qəbir üstünə gül alırlar.

Tiflisdə isə 26 qəbiristanlıq var. Əger ailənin qəbiristanlıqda xüsusi yeri yoxdursa, bu

halda şəhər administrasiyasına müraciət etmək olar. Administrasiya satın alınmalı qəbir yeri özü müəyyən edir. Bu yer və dəfn xərcləri 250 lari (125 avro) məbləğində olur. 15 ildən sonra sanitər xidmətin icazəsi ilə həmin məkanda yeni bir dəfn gerçəkləşə bilər. Əger şəxs sosial müdafiəyə ehtiyacı olan kateqoriyaya aiddirsə, bu halda dəfn və qəbiristanlıq məsəflərini meriya öz üzərinə götürür. Hələlik Gürcüstanda krematoriylar yoxdur. Pravoslav kilsəsi tamamən kremasiyanın aleyhində.

Amma bununla paralel, ölkədə bahalı qəbiristanlıqlar da var. Orada isə qəbir yeri 1000 lari (500 avro) təşkil edir. Belə dəfn mərasimlərini isə adətən əhalinin varlı kesimi təşkil edir. Bu halda dəfn mərasifləri də olduqca yüksək olur.

□ Sevinc TELMANQIZI

"Zeynəb Xanlarovaya görə televiziylər mənə qadağa qoyub"

Flora Kərimova: "Unudur ki, mən ona Nisə Qasımovaya deyiləm"

Xalq artisti Flora Kərimovaya bütün televiziylər efir qadağası qoyub.

Bu barədə musavat.com-a danişan xalq artistinin sözlerinə görə, efir qadağasının səbəbi həmkarı Zeynəb Xanlarova haqqında dediyi fikirlər olub: "Hər yerdə mənə qadağa qoyulub, keçmişdəki kimi... Zeynəb Xanlarova unudur ki, mən ona Nisə Qasımovaya deyiləm Azərbaycandan illərlə didərgin etsin. Mənim bu millətə, torpağa haqqım var. Açıq sözə, fikrimə görə qorxmadan hansısa addımı atmağa haqqım var. O haqqımı Zeynəb deyil, Zeynəbin Zeynəbi gəlsin, əlimdən ala bilməz. Mənim dilim-dən onun merhum prezident Heydər Əliyevə qarşı olan etibarsızlığı açılanandan sonra televiziya kanalları mənə efir qadağası qoyub. Bi yolla kolda gizlənib, özgenin eli ilə meni susdurmaq istədi. O, həqiqətdən qorxdı. Bir də hər kəsin bildiyi "Şəki əhvalatı" ni açıqlayacağımdan qorxdı.

Məni susdurmaq ordenləri yan-yanaya düzən Zeynəbin də gücü çatmaz. Nahəq yerə belə etdi, mindirdi məni cin atına... Haralarasa yuxarılla dırmaşıb. Onlar da ya Mətbuat Şurasına dırmaşıb, ya da hansısa bir yuxarılla... Amma dəxli yoxdur, məni susdura bilməz. Oturmuşdum bir kənarda... Siyasetdən çıxan gedən bir insanı cin atına mindirməsin".

Xatırladaq ki, öten ilin yayında xalq artisti Flora Kərimova həmkarı Zeynəb Xanlarova haqqında ağır ittihamlar səsləndirmişdi.

□ Xalida GƏRAY

Yazıcı Fərman Kərimzadənin həbsdə olan oğlunun məhkəməsi yekunlaşır

"İki nəfərə borcum qalıb"

Tənmiş yazıçısı Fərman Kərimzadənin oğlu Əziz Kərimzadənin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi keçirilib. Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Rahib Salmanovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə prosesində prokuror istintaqın yekunlaşması ilə bağlı vəsatət verib. Lakin məhkəmə vəsatəti təmin etməyib. Buna səbəb təqsirləndirilən Əziz Kərimzadənin bir nəfər şahidin məhkəməyə gətirilməsini istəməsi olub.

O deyib ki, zərərçəkmiş nəfərin məcburi məhkəməyə geti-lləha Əliyevanın oğlu Kamran. Əlizadə şahid kimi ifadə ver-məlidir: "Anası ifadəsində 20, 25, 30 min manat zərər çəkdiyini deyir. Onun ifadəsi yalandır. Əger oğlu ifade versə, dindirilsə, yalan dediyi üzə çıxacaq. Ona görə də məhkəmədən xahiş edirəm ki, Kamran məhkəməyə gətirilsin".

Prokuror isə bildirib ki, həmin şahidin gətirilməsi vacib deyil: "Kamran Əlizadənin məhkəməyə gətirilməsi böyük önəm kəsb etmir. O, gelsə belə, anasının dediklərinin əksini deməyəcək. Bu, prosesin vaxtını uzatmaqdır. 6-7 aydır ki, bu iş gedir. Amma zərərdən heç bir məbləğ ödənilmeyib. Zərərçəkmiş 30 min tələb etse də, sonradan deyilən 7 min manat belə ödənilmədi. Mən vəsatətə çıxış edərək məhkəmə istintaqının yekunlaşmasını tələb edirəm. Artıq çıxışlara başlamaq lazımdır".

Hakim Rahib Salmanov bildirib ki, şahid mütləq məhkəməyə gətirilməlidir. Bu səbəbdən də şahid Kamran Əlizadə-

Ə.Kərimzadə Bakı şəhəri 3 sayılı Hüquq Məsləhətxanasının vekili olub. O, əvvəller də dələdizlilik eməli töredib. 2012-ci ilin noyabr ayının 27-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində

□ İ.MURADOV

Yeniyetmə 18 yaşlı gənci siqaret üstündə bıçaqlayıb öldürdü

Siqaret çəkmirən dediyinə görə ürəyindən bıçaqladılar. Cəlilabad rayonunda qötü hadisə bas verib. ARB TV xəbər verir ki, hadisə rayonun Səttərxan saatlarında küçəsində qeydə alınıb. 18 yaşlı Emin Abdullayev ayaqqabısını təmir etdirir evi geri dönürmüş. Bu zaman rayon sakini 16 yaşlı yeniyetmə ona yaxınlaşaraq siqaret istəyib.

Emin istifadə etmədiyi bildirdikdə yeniyetmə qəzəblənib. Yaranan mühəbihə qanla nəticələnib. Yeniyetmə üstündəki bıçaqla universtet tələbəsi olan Eminin ürək nahiyyəsindən bıçaq zərbəsi endirib. Gənc aldığı xəsarətdən elə hadisə yerində dünyasını dəyişib. Onu bıçaqlayan şəxs hadisə yerində qəçəsə da sonradan polisin keçirdiyi emsaliyyatla saxlanılıb.

Mərhumun qohumu: "Siqaret almaq istəyəndə deyib ki, mən siqaret çəkən deyiləm. Deyib onda get mənə siqaret al. Cavab verib ki, mən yoluşturdəyəm, Bakıya çıxıram, bir də maqazinə gedib gelməyim. Deyib ki, evdə dalaşış çıxmışam, əsbləşmişəm, eger siqaret almasan səni bıçaqlayacam. Bu da gözləməyib ki, bıçaqlaya".

Faktla bağlı araşdırılmalar davam etdirilir.

Azərbaycanda 300 uşaq qanın bədxassəli xəstəliyi diaqnozu ilə qeydiyyatdadır

"Həzirdə Azərbaycanda 2500-dən artıq xəste, o cümlədən 300 uşaq qanın bədxassəli xəstəliyi diaqnozu ilə qeydiyyatdadır". "Report"un məlumatına görə, bunu Səhiyyə Nazirliyinin baş hematoloqu Çingiz Əsədov B.İyavazov adı Elmi Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunda hesabat xarakterli tədbirdə çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlerinə görə, qanın bədxassəli xəstəlikleri müasir təbabətin ən aktual problemlərindən biridir: "Bu aktuallıq onların mürkəbbəliyi sosial əhəmiyyəti, ağır kliniki gedisi və yüksək ölüm seviyyəsi ilə şərtlənir. Dünyada bütün bədxassəli şışlardən ölüm hallarının 6-10 faizini məhz qanın bədxassəli xəstəlikləri təşkil edir. Ümumilikdə uşaq və genç yaşlarında qanın bədxassəli şışlardən ölüm hallarının 50 faizə yaxın olması diqqəti cəlb edir. Narahatedici amillərdən biri də odur ki, 15 yaşa qədər olan uşaqlarda ölümün əsas səbələrindən biri qanın bədxassəli xəstəlikləridir".

Baş hematoloq bildirib ki, son illər ölkədə qanın bədxassəli xəstəliklərinin diaqnostikası və müalicəsində xeyli irəliyənlər nail olunub: "Müsəsir diaqnostikanın əsasını təşkil edən leykemik hüceyrələrin immunofenotipik, sitogenetik və molekulyar-genetik müayinə üsullarının təcrübəyə tətbiqi, o xəstəliklər zamanı hədəf müalicəsinin aparılması imkan yaradır".

"Son zamanlar qazanılan nailiyətlər əvvəller mütləq ölümə nəticələnən xəstəliklər kimi qiymətləndirilən qanın bədxassəli xəstəliklərinə olan münasibətləri tamamilə dəyişərək onları sağlaması mümkün olan xəstəliklərə aid etməye imkan verir. Qanın bədxassəli xəstəlikləri ilə xəstələnmənin və bu səbəbdən ölüm hallarının yüksək göstəriciləri, bu xəstəliklərə əsasən əmək qabiliyyəti yaşında olan insanların və uşaqların düşcar olması, müayinə və müalicənin xəstələr üçün ağır maddi yük olması bu xəstəliklərə dövlət qayğısı tələb edən sosial əhəmiyyətli xəstəliklər hesab etməyə imkan verir" - deyə Ç.Əsədov qeyd edib.

Ağstafada 3 yaşlı körpə yatlığı beşikdə yanıb

Ağstafa rayonunda 3 yaşlı körpə yanğıxəsarətləri ahh. "Report"un Daxili İşlər Nazirliyinin rəsmi saytına istinadən verdiyi xəbərə görə, Ağstafa rayonunun Aşağı Göyçəli kəndində yaşayan İsa Ələkbərovun evində pərdənin qaz soğasının üstünə düşməsi nəticəsində yanğın baş verib.

Nəticədə pərdə və İ.Ələkbərovun 3 yaşlı nəvəsi Səidin

Kişilər!!! Axırıncı sans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, ne də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətə və tam müalicəsinə d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zeiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impontensiyyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vezin böyüüməsi və ya kiçiləməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin əmələ gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyüməsi və ya kiçiləməsi
- * Qasıl-xayalıqdə sizilti, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvən balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçiləməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən əyilməsi (Peyroni xəstələr)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkısaflılığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sizanaqlar
- * Yuxuda ikən və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, quluncların dərmənsiz müalicəsi

Hekimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

"3-ü 1-də" aylıq tarifi

Hər ay 300 DƏQ., 300 SMS, 900 MB bonus

"Nar"-dan "3-ü 1-də aylıq" tarifi

"Nar" yeni "3-ü 1-də aylıq" tarifini təqdim edib. Belə ki, tarife qoşulan istifadəçilər elə həmin andan etibarən, ölkədaxili bütün istiqamətlərə 300 dəqiqə, 300 SMS və 900 MB internet trafiki elədə edirlər. Tarifa qoşulmuş abunəçinin balansında 9 AZN çixılır və təqdim olunmuş dəqiqə, SMS və internet trafiki bitdikdən sonra, 1 ölkədaxili zəngin dəqiqəsi 5 qəpik, 1 ölkədaxili SMS 3 qəpik, 1 MB internet trafiki isə 5 qəpik təşkil edir.

Qeyd edək ki, "3-ü 1-də aylıq" tarifi çərçivəsində təqdim olunan dəqiqə, SMS və internet trafikinin istifadə müddəti 30 gündür. Bu müddət bitdikdən sonra balansda kifayət qədər məbləğ olduğu halda, bonuslar avtomatik olaraq yenilənir. Balansda kifayət qədər məbləğ olmadıqda isə, tarif avtomatik olaraq yenilənir və xidmətlər üçün 1 ölkədaxili zəngin dəqiqəsi 6 qəpik, 1 ölkədaxili SMS 3 qəpik, 1 MB internet trafiki isə 29 qəpik təşkil edir.

"3-ü 1-də aylıq" tarifinə qoşulmaq üçün "3in1" yazıl 777 qısa nömrəsinə mesaj göndərmək və ya *777#61#YES şifrəsini yığmaq kifayətdir.

"Nar" tarif və kampaniyaları haqqında ətraflı məlumatı nar.az internet səhifəsindən öyrənmək mümkündür.

Hekim 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Yaşıcı-tədqiqatçı Xəqani İsmayıllı uzun iller bir çox arxivlərdə və elmi mərkəzlərdə çalışıb. O, yeni və çox müüm tarixi sənədlər aşkar etməklə bərabər, ensiklopedik tarixi araşdırma apararaq ermənilərin həm türk-müsləmanlara, həm də xristianlara və yəhudilərə qarşı soyqırımı, aktalarını özündə eks etdirən "Erməni məsəlesi" və türk-müsləman soyqırımı" əsərini ərsəyə götürüb.

Əsərə Prezident Administrasiyasının məktubu əsasında AMEA-da baxılaraq yüksək rəy verilib. İngilis və rus dilində məhdud sayıda siqnal nüsxələri bu ilin ortalarında işq üzü görən bu kitab artıq bir sira dövlətlərin (ABŞ, Yaponiya, Rusiya və s.) elmi mərkəzlərinin diqqətini cəlb edərək onların saytlarında təqdim edilir. Azərbaycanlılarının 31 mart soyqırımı beynəlxalq müstəvidə daha zəngin əsaslarla gündəmə getirmək üçün müəllifin aşkar etdiyi yeni sənədlər: Stepan Lalayanın cinayət işinin ingiliscəsi (*İngilis soruşdurma bəlgələri*), habelə erməni tacavüzü nəticəsində xalqımızın kütləvi qırğına məruz qalması faktlarını qıymətləndirmek üçün Avropa İştirak Komissiyası yaradılması yönündə Azərbaycan hökumətinin 1918-1920-ci ildəki beynəlxalq yazışmaları qəbildən tarixi sənədlər; bunlardan eləvə, erməni daşnaklarının Orta Asiyadan cənub-qərbəne gizli ərazi iddiasını təsdiq edən çar Rusiyası dönenəməne aid arxiv sənədi də kitabda yer alan ən əhəmiyyətli sənədlər qrupu sırasındandır.

Xəqani İsmayılin Türk Dönyasının baş ağrısına çevrilmiş "erməni soyqırımı" iddialarını təzkib edən araşdırımları isə ABŞ, Britaniya, Türkiye, Rusiya arxiv materiallarına əsaslanaraq opponentlərə heç bir şübhə yeri qoymayan tarixi dəllillərlə zəngindir. Müəllif kitabında həmçinin ermənilərin bəzi xristian xalqlara qarşı mədəniyyət davalarını və ərazi iddialarını (*o səradan ruslara qar-*

Ermənilər əleyhinə kitabımız Rusiyada ermənilərin xeyrinə təhrif edilir

Xəqani İsmayıllı: "Kitabın əsas mövzusu ermənilərin müsəlmanlara, xristianlara və yəhudilərə qarşı törətdiyi soyqırımlardır..."

şı) da incələyərək, xristian mənbələri ile erməni millətçiliyini ifşa edir. Ancaq Ermənistən oxularına hələ 2005-ci il-dən imzası tanış olan Xəqani İsmayılin artıq ingilis dilində yayımlanmış bu kitabı erməni millətçilərinin yuxusunu ərsə çəkib. Gürcü və türk alimlərinin "Bizim tədqiqatlarımız" "Erməni məsəlesi və türk-müsləman soyqırımı" adlı ensiklo-

mayacağını anlayan erməni başbilənləri Rusiya Dövlət Kitabxanasının qeydiyyat işlərinə müdaxilə edərək kitabın mövzusunu saxtalaşdırırlar.

Müəllif redaksiyamıza gələrək ermənilərin bu addımından öz narahatlığını bildirdi: "Bizim tədqiqatlarımız" "Erməni məsəlesi və türk-müsləman soyqırımı" adlı ensiklo-

pedik araştırma toplusudur. Bu kitabda əsas diqqət çəkən yeni araşdırımlar ondan ibarətdir ki, Türkiye, Kipr, İran, Qafqazlar və Orta Asiya bölgəsində erməni məsəlesi və onların torpaq iddiaları, törətdiyi soyqırımlar və türk qoşunlarının xilasedici hərəkatı ilə bağlı yeganə müfəssəl bir kitabdır. Bu kitabda o dövr hadisələrin əksəriyyəti tədqiq olunub və işıqlandırılıb. Bundan başqa, ermənilər həmisi öz-lərini yəhudi soyqırımanın təessübkeşləri kimi təqdim edirlər. Ancaq bizim tədqiqatda öz əksini tapan faktlar göstərir ki, ermənilər 1918-ci ilde Quba bölgəsində yəhudiləri kütləvi şəkildə soyqırma uğradılar. Bizim tədqiqatlarımız Türkiyədə də böyük əks-səda doğurdu. Ancaq müəllifin yaşadığı çətinliklər-dən danışdı: "Xəqani bəy ilk dəfə siqnal olaraq bu kitabı Azərbaycan dilində çap elədi. Bizim görüşümüz oldu və o çox həyecan keçirirdi ki, bu kitaba heç kim yaxın durmur ki, çap edilsin. Xəqani bəy özü nə qədər mülkiyyəti vardısa, hamisi-ni satıb xarici ölkələrin arxivlərində işləmək, bu kitabı ərsəye getirmək üçün xərcləyib. Təessüflər olsun ki, Azerbaycanda

heç kim yaxın durub bu kitabı çap etmək istəmir. Mən Qarabağla bağlı olan bu kitab haqda eşidənən çox həyecan keçirdim. Bir çox iş adamlarına müraciət etdik. Ancaq təessüflər olsun ki, onlar bu məsələni bələdə telefon nömrələrini dəyişdilər ki, onlarla əlaqə saxlaya bilməyək. Sonda bir məclis-de bir ziyanlı ilə görüşdük. Kitab barədə məlumat verdim. Kitabda da, göründüyü kimi, ermənilər öz məqsədləri üçün nəinki müsəlmanları, türkləri, hətta istenilən xalqı qırmağa hazırlıdır. Görüşdürüümüz ziyanlı bize kömək etməyə söz verdi. 250 ədəd kitab çap edib biza yardım etdi. Elmlər Akademiyasının nümayəndələri bu kitab haqda yüksək seviyyədə öz müsbət fikirlərini bildirdilər. Biz hansı sefirliyə müraciət etdikse, biza dedilər ki, bunun ruscasını verin yayaq. Biz də bunun rusca nəşrinə çox çalışıb. Bizim bu kitabı çap etdirmək məqsədimiz odur ki, ermənilərə dəstək verən xristian ölkələri görsün ki, ermənilər yalnız müsəlmanlara qarşı deyil, həm də xristianlara qarşı soyqırımları törədiblər. Xəqani bəy hazırda borc içində, çətin bir vəziyyətdədir. Bu yaxınlarda Avropada Xəqani bəyin kitabı barədə tədbir keçiriləcək. Bizim əsas məqsədimiz ermənilərin iç üzünü açmaqdır".

□ **Günel MANAFLİ**

qurumlara müraciət etsə də hələ ki bir nəticə yoxdur.

"Azərişiq" ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Tanrıverdi Mustafayevin sözlərinə görə, artıq iki ildir ki, bu cür məsələlərlə bağlı bütün səlahiyyətlər "ASAN xidmət"ə verilib: "Abonent bütün sənədlərini "ASAN xidmət"ə təqdim edir və oradan texniki arayış alır, daha sonra bizim əməkdaşlarımızı sayacı quraşdırır. Ola bilə ki, orda abonentin özüne aid olan məsələlər var, məsələn, evinin yanında yarımstansiya, yaxud transformator məntəqəsi varlığı, elektrik enerjisi haradan çəkilmək, dayaq lazımdırı və saire məsələlər üçün baxış keçirilmelidir. Ola bilə ki, şikayətinin dediyi 240 manat həmin materialların və ya saygacın haqqıdır tələb edilir. Bunu araşdırımadan daqiq bir söz demək mümkün deyil. Bir daha qeyd edirəm ki, abonent şikayəti ilə bağlı "Azərişiq" ASC-yə və ya "ASAN xidmət"ə müraciət etməlidir".

□ **Xalidə GƏRAY**

Ağstafa sakini "Azərişiq"dan şikayətçi

"Elektrik enerjisinin verilməsi üçün 240 manat tələb edirlər"

Ağstafa rayonu, Xətai kənd sakini Vəliyev Nadir Mədəd oğlu redaksiyamıza gələrək "Azərişiq"dan şikayətən. Onun sözlərinə görə, artıq iki ildir ki, işsizsiz qalıb. Səbəb isə elektrik enerjisinin verilmesi üçün quraşdırılacaq saygac üçün aidiyəti qurumların ondan pul tələb etməsi olub:

"Xətai kəndində təzə tikilmiş evime elektrik xəttinin çəkilməsi ilə bağlı 26.10.2015-ci il tarixli eriye ilə Ağstafa Rayon Elektrik Şəbəkəsinə müraciət etdim. Sənədlərim texniki şərt hazırlanması və saygac ayrılmazı üçün rayon işçilərin idarəsi tərəfindən Bakı şəhərinə, "Azərişiq" ASC-yə göndərildi. 23.11.2015-ci il tarixdə sənədlər saygacla birləşdikdə Ağstafa Rayon Elektrik Şəbəkəsinə qaytarıldı. Ağstafa Rayon Elektrik Şəbəkəsindən isə mənə bildirdilər

ki, işçilərin verilməsi üçün 240 manat ödəməliyəm. Mən elektrik enerjisindən istifadə qaydalarının 7.9-bendinə istinad edərək bu pulun ödənilməsindən imtina etdim.

20.11.2016-ci il tarixdə yeniden işçilərin verilməsi ilə bağlı rayon elektrik şəbəkəsinin reisine müraciət etdim. Reis qətiyyətə bildirdi ki, biz bu məbləği "Azərişiq" ASC-nin sədri müavini cənab Ziyəddin Quliyevin bize göndərdiyi texniki şərt və smeta əsasında toplayırıq. Tə-

ləb olunan pulu ödəməyinə sənə işçilərinə qeydiyyat yoxdur. Mən texniki şərtin və smetanın suretlərini alıb oxuyandan sonra bu qənəətə geldim ki, bu cür nüfuzlu təşkilatın rəhbər vəzifəli şəxsi bu savadsız hazırlanmış qeyri-ciddi sənədə imza atıbilməz, möhür də, imza da saxtalaşdırılıb. Texniki şərtin bir tərəfində elektrik enerjisindən istifadə qaydalarının 7.9-cu bəndini əsas götürərək istehlakçıların sayığalarla təchiz edilməsi və onların quraşdırılmasının "Azərişiq" ASC-nin hesabına həyata keçirildiyi bildirləsə də, digər tərəfində müasir texnologiya və dünya standartları sözləri işlə-

dilməklə istehlakçıların hesabına quraşdırılması tələb olunur. Mənim bütün standartlara uyğun-diametri 250 mm, hündürlüyü 8 m, başında izolyator quraşdırılmış dirəyimlə sonuncu qonşu abonentin dirəyinin arası 22 metrdir. Özümün standartlara uyğun 70 metr uzunluğunda kabelim var. Bunu bir

neçə dəqiqənin ərzində quraşdırmaq əvəzinə məndən yaşıma və büdcəmə uyğun olmayan pul tələb edirlər".

Şikayətçinin sözlərinə görə, məsələnin yaxınlıqdan araşdırılması və saygacın quraşdırılmasına qarşı əsaslı tətbiq olunur. B.Rzayevə və digər aidiyəti

ÜSAVAT

Son səhifə

N 6 (6620) 12 yanvar 2017

30 il sonra yaddaşı yerinə gəldi

Kanada sakini Sent Ketrins 30 il önce unutduğunu, eləcə də doğduğu zamanı və məkanı xatırlayıb. 30 il bundan önce amneziya ugrayan 51 yaşlı Sent sosial işçinin yanına gələrək adının Edqar Latyulip olduğunu ve Ontario'nun Kitçener şəhərində doğduğunu bildirib. Kanadalının sözlərinə görə, 1986-ci ildə, onun 21 yaşı olanda, əqli cəhətdən problemlər yaşayır. Öz doğma şəhərində Niaqara şəlalesinə gedən yolda Latyulip başından ciddi zərbə alıb və beləcə kim olduğunu, harada yaşadığını unudub. Bütün bu illər ərzində onun adı itkin düşənlərin siyahısında olub. Hətta anası əllil olan oğlunun oğurlandığı qənaətinə gəlib. 30 il boyunca Latyulip Sent-Ketrinsdə, doğma şəhərindən saat yarımlıq məsafədə yaşayıb. Edqarin ailəsinə xəbər verilib ki, o, sağdır. Doğmalarını təsdiqlətməsi üçün ona DNK testi də edilib.

Kişinin anası danışın ki, oğlunun itdiyi ilk iki il özündə olmayıb. Bu həkayəni araşdırın detektiv Duyen Qinqəriç isə deyib ki, bu, onun təcrübəsində ilk belə hadisədir. Onun sözlərinə görə, itkin düşdüyü zənn edilən şəxsin amneziya qurbanı olaraq başqa bir şəhərdə yaşaması faktına bu güne qədər rast gəlinmeyib.

it 500 funtluq sırganı udub

Sotlandiyann Dandi şəhərindəki bir saç ustasının iti deyəri 500 funt olan sırganı udub. Gözəllik salonunun müştərisi sırgasının itdiyini fərqli edəndə saç ustası bütün evi ələk-vələk edib, amma heç nə tapa bilməyib. Bundan sonra bütün şübhələr itə yönəlib. Veterinar isə müəyyənəşdirib ki, bahalı bəzək əşyası itin mədəsindədir. Çixuaxua adlı itə mədəsindəkileri qaytarmaq üçün xüsusi maye veriblər. Amma bu, sırganı geri qaytarmağa imkan verməyib. Növbəti iki gün ərzində it sahibi bu kimi olarylər zamanı it sahiblərinin həyatə keçirdiyi tacribələri öyrənib. Nəticə isə uğurlu olub və sırga öz sahibinə qaydırıb. 2016-ci ildə Sankt-Peterburqdə bir oğru polis tərəfindən yaxalananda bril-

yant qash üzük udmuşdu. Polislər həmin vaxt həkimə müraciət etmək əvəzinə aptekdən xüsusi

dərman alaraq, üzüyün oğrunun mədəsindən çıxarılmamasına nail olmuşdular.

Dayanacaqda maşını itirdi, 6 ay sonra tapıldı

Polis 6 ay əvvəl parkinq yerində maşını itirən şotlandi sevindirib. Lenta.ru saytı xəbər verir ki, 2016-ci ilin iyundan şotland öz dostundan "BMW" maşını isteyib. O, bu maşının Manchesterdə keçirilən "The Stone Roses" qrupunun konsertina qatılmaq isteyib. Amma tədbirdən sonra kişi maşını tapa bilməyib. Çünkü o, maşının park etdiyi yeri unudub. Beş gün boyunca o, şəhərdəki dayanacaqda maşını tapmağa çalışıb, amma buna nail olmayıb. Maşın sahibi daha sonra problemin həlli üçün müxtəlif kompaniyalara və şəhər bələdiyyəsinə müraciət edib. Nəticədə 2 ay sonra maşınla bağlı axtarış elan edilib. Yeni il ərafinədən isə polis əməkdaşları maşını aşkar ediblər. Məlum olub ki, keçən 6 ay müddətində maşın elə dayanacaqda olub. Amma sahibi üçün maşının tapılması da dord olub. Çünkü o, parkinq xidməti üçün 6 aylıq müddətin pulunu ödəməlidir.

İstirahət günləri iki saat artıq yatınlar... çəkisi artır

Inşirahət günləri normadan artıq yatmaq, bəlkə də insanların ən zəif yerlərindən biridir. Alımlar artıq yuxunun piylənməyə səbəb olduğunu bildirirlər. Hər hansı şəxs nə qədər çox yatırsa, bir o qədər də piylənmə ilə əlaqədar xəstəliklər qazanır.

Mütəxəssislərin rəyinə görə, iş və istirahət günlərindəki yuxu müddətinin fərqi bədən üçün təhlükə törədir. Onlar bunu 800-dən çox könüllü insan üzərində araşdıraraq sübut ediblər. Əvvəlcə könüllülərin çəkisi, boyu ölçülü, onlardan qan nümunələri götürülüb. Sonra könüllülər arasında neçə saat yatmaları haqqında sorğu aparılıb və maraqlı nəticələr alınıb.

Məlum olub ki, adı iş günü ilə müqayisədə istirahət günü iki saat artıq yatınların çəkiliyi artır və onlarda diabet xəstəliyinə meyillilik yaranır. Mütəxəssislər vəziyyətdən çıxış yolun fəal həyat sürməyi, səhər tezdən idman zallarına getməyi məsləhət bilirlər.

QOÇ - Hiss olunur ki, ətrafinizdə cərəyan edən hadisələr sürətli olsada, cansızıcı təsir bağışlaşır. Amma bu, öteridir. (12 yanvar) **Səbuhi Rəhimli**
Əgər qərarlarınızda qətiyyət göstərsəniz, narahatlıq olmayacağı.

BUĞA - Əvvəlki günlərlə müqayisədə sağlıq durumunuz qənaətbəxşdir. Bundan irəli gələrək fəaliyyətinizi aktivlik müstəvisinə yönəltmək imkanı qazanacaqsınız. İşgüzar görüşləri təxirə salmayın.

ƏKİZLƏR - Ulduzların düzümlü kənar təsirlərə məruz qalacağınızdan xəber verir. Ələlxüsüs da saat 12-15 arası ehtiyati əldən buraxmamalısınız. Sevgi münasibətlərini arxa plana salmayın.

XƏRÇƏNG - İl ən-günün bu vaxtında orqanızminiz də passivləşməyə vaxt tapıb. Halbuki indiki ərefədə qarşınızda çoxsaylı vezifələr var. Deməli, səhhətinizi qorumaqla hər şeyə nail ola bilərsiniz.

ŞİR - Kənardan hansısa dəstək alacağınız inandırıcı deyil. Bu səbəbdən də yalnız öz güclünüzə arxalanın. Gök qübbəsi görüş və müzakirələrə gecikməməyi tövsiya edir. Riskdən qorxmayın.

QIZ - Bəxtinizdə maraqlı bir gün durur. Qarşınızda çıxan bütün şanslardan yararlanın. Şəxsi büdcənin azlığından şikayətlənməyin. Axi hələ hər şey itirilməyib. Azacıq səbəedin.

TƏRƏZİ - Yaxşı olar ki, özünüzü bütünlükə sevgiyə həsr edəsiniz. Çünkü məhbətin himayədarı olan planetinizin (Venera) ideal nöqtədə qərar tutması aktivliyiniz xeyli artıracaq.

ƏQRƏB - Astroloji göstəricilər xoş bir təqvim yaşayacağınızı bildirir. Xüsusən də saat 14-dən sonra bir neçə sürprizlə rastlaşma ehtimalınız var. Şəxsi büdcənizi artırmaq üçün canfəsanlıq gösterin.

OXATAN - Diqqətli olun, sizi aldada bilər. Ələlxüsüs da peşə-sənət fəaliyyətində, işgüzar sövdələşmələrdə aylıq-sayıqlığınızı artırımlısınız. Düşünülməmiş riskə ehtiyac yoxdur.

ÖĞLAQ - Bürcünüzün "hakimiyyət dövrü" daraldıqca işgüzarlığını da artmaqdadır. Bu səbəbdən şəxsi büdcənizi qorunmalı, fəaliyyət istiqamətlərini dəqiqləşdirmelisiniz. Mübahisələrdən qaçın.

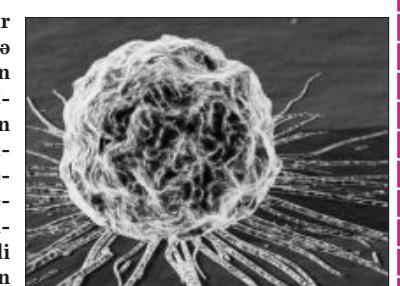
SUTÖKƏN - Maraqlı adamlarla görüşəcəyinizi bəyan edən ulduzlar hazırlı perspektivləriniz üçün bunun böyük səmərə verəcəyini deyir. Başqa maraqlı olaylarla da qarşılaşığınız istisna olunmur.

BALIQLAR - Uğurlarına təkan verildiyindən qlobal problemlərinə arxada qalmadıdır. Lakin rəqiblərlə münasibətdə ehtiyati əldən buraxmamalısınız. Adı təhlükədə hallanın vəzifəlilərdən uzaq olun.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Ariqlama xərcəngin simptomu ola bilər

Bəzən insanlar istəmədən və bunun üçün heç bir cəhd etmədən (pehriz, idman və s.) ariqlamağa başlayır. Bir çox hallarda belə ariqlama çox tez gedir, insan sanki "əriyir". Bu, çox təhlükəli haldır. Belə keşkin ariqlama bir çox ağır xəstəliklərin əlaməti ola bilər. Bədən çəkisinin keşkin azalması onkoloji (xərcəng) xəstəliyin əlaməti ola bilər. Xüsusile belə keşkin ariqlama mədə-bağırşaq sistemi, mədəaltı vəzi və qaraciyərin onkoloji xəstəlikləri zamanı baş verir. Buna "kəxəksiyə" deyilir. Ariqlama xərcəngin ilk görünən simptomu kimi meydana çıxır bilər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYXAN

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmışdır.
Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı Şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cı mahalla ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisenziya N: B 114
SAYI: 5.100